КЎПМИНГКИЛОГРАММЧИ ТЕРИМЧИЛАР САФИНИ КЕНГАЙТИРАЙЛИК!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 185 (2218). | 16 сентябрь, якшанба, 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Қибрай пахта қабул қилиш пунктининг коллективи бу йил 10 минг тонна «оқ олтин»ни сарамжонлаб олишга бел боғлаган. Ҳозир пунктда мавжуд бўлган ҳамма транспортёрлар тўхтовсиз ишлаб турибди. Суратларда: 1. Пункт ишчиларидан Рихсибой Мирзаев билан Сотим Алиев ўртоқлар транспортёр ёрдамида чиқарилаётган пахтани бунтга уймоқдалар. 2. Старший лаборантка Анна Шамина ва старший товаровед Усмон Қорабоев ўртоқлар пахтанинг сифатини текширмоқдалар.

А. Абалян фотолари.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ЎРТА ЧИРЧИҚ. Райoннинг кўпчилик илғор хўжаликларида йиғим-терим суръати кун сайин жадаллашмоқда. Ғайратларини аямай меҳнат қилаётган Свердлов номли колхоз аъзолари ҳозирга қадар давлатга 100 тоннадан ортиқ «оқ олтин» топширдилар. Пешқадам теримчилардан Ч. Жалолова, Р. Қистовбоева, М. Алиматова сингари ўртоқлар кунига 175—200 килограммдан пахта термоқдалар. Колхоз механизаторлари эса ҳамма терим агрегатларини мавсумга тўла шайлаб қўйдилар.

Райондаги Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Т. Маматов бошлиқ бригадасида пахта тайёрлаш плани 25 процентдан ошиб кетди. Бригада аъзолари планни октябрь ойининг ўрталарида бажаришга қарор қилганлар.

Б. Содиқов, Т. Қуролбоев, Қ. Ботиров, П. Тожиев.

* * *

ОҚҚЎРҒОН. Йиллик планни — Улуғ Октябрь байрамигача бажарамиз! Ленин номли колхоз пахтакорларининг шиорлари шундай. Улар байрамгача катта ғалабани қўлга киритиш учун шу кунларда астойдил ишлаяптилар. Айниқса, А. Алданов ва Д. Усмонов ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг теримчилари ўз муваффақиятлари билан ҳаммани қойил қолдираяптилар.

Шунингдек райондаги «XXII партсъезд» колхозининг ўртоқ У. Мусоқов бошлиқ бригадасида ҳам кунлик топшириқ ортиғи билан адо этилмоқда.

М. Пўлатов, С. Номуродов, А. Холхўжаев.

* * *

ЧИНОЗ. Ленин номли колхознинг ўртоқ С. Саттоpов бошлиқ бригадасида ўндан ортиқ 15 минг килограммчи теримчи пахта термоқда. Кунига 150—160 килограммдан пахта тераётган Ш. Мавлонова, О. Раҳматуллаева, О. Умиров, А. Қурбонова ўртоқлар ана шулар жумласидандир.

Райондаги Карл Маркс номли колхознинг ўртоқ П. Тошматов бошлиқ бригадаси аъзолари социалистик мусобақада ғолиб чиқмоқдалар. «Москва» колхозида эса 85 теримчи 10—15 минг килограммчилар ҳаракатига қўшилди.

Т. Имомов, Ў. Каримов, И. Ўринбоев.

ДАВЛАТ ПЛАНИНИ БАЖАРИШ — МУҚАДДАС БУРЧ

КПСС XXII съезди тарихий қарорларини амалга оширишдек умум ишга муносиб ҳисса қўшиш учун астойдил курашаётган областимиз саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг коллективлари Н. Г. Заглада ва И. Д. Леонов ўртоқларнинг хатларига жавобан станок ва дастгоҳлар ёнида, халқ хўжалик юклари ташишда, иншоотларни бунёд этишда янги-янги ғалабалар билан жавоб бериш бўйича ҳаракат бошладилар. Бу ўзининг ажойиб натижаларини бермоқда. Областимиз саноат ходимлари етти йиллик тўртинчи йилининг ўтган даври мобайнида катта меҳнат ғалабасини қўлга киритишди. Ялпи ва айрим муҳим маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича белгиланган давлат плани анча ортиғи билан адо этилди, қўшимча равишда халқ хўжалик эҳтиёжлари учун ўнларча миллион сўмлик турли хил буюмлар ишлаб чиқарилди, ўнлаб саноат корхоналари коллективлари саккиз ойлик топшириқни муддатидан илгари адо этдилар. Область саноатида меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича белгиланган топшириқни бажаришда ҳам яхши кўрсаткичларга эришилди.

Саноат ходимлари ўртасида етти йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан социалистик мусобақани авж олдириш, уларнинг куч-ғайратини саноатимиз олдида турган катта ва масъулиятли вазифаларни ҳал қилишга сафарбар этиш туфайли шундай ютуқларга эришилди.

Бироқ областимиз саноати ишига ҳозирги даврнинг катта талаблари нуқтаи-назаридан қараганимизда, жуда катта камчиликлар борлиги маълум бўлади. Область бўйича ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш давлат плани ортиғи билан адо этилаётгани ҳолда кўпгина саноат корхоналари планни бажармаётирлар, давлат олдида қарздор бўлиб қолаётирлар. Халқ хўжалиги кенгаши, маҳаллий саноат бошқармаларига қарашли 60 дан ортиқ корхона 7 ойлик топшириқнинг уддасидан чиқаолмади. Шу корхоналар давлатга кўзда тутилганига нисбатан бир неча миллион сўмлик кам маҳсулот бердилар. Фақатгина Тошкент шаҳрида 35 корхона 7 ойлик планни бажармади.

Ўзбекистон трактор-йиғув заводи йил бошидан буён ҳали бирор марта ҳам ойлик планини бажаргани йўқ. Саккиз ойлик топшириқ бор-йўғи 95,4 процент қилиб адо этилди. Давлатга белгиланганига қараганда бир миллион 41 минг сўмлик кам маҳсулот берилди. Бунинг устига маҳсулот сифати ҳам яхши эмас. Корхонанинг бир меёрда ишламаслиги, прогрессив технология ва илғор иш методларининг жорий қилинишига етарли эътибор берилмаётганлиги, меҳнатнинг пухта ташкил этилмаётганлиги натижасида шундай камчиликлар содир бўлмоқда. Завод партия ташкилоти ана шу камчиликларни бартараф қилиш учун қатъий кураш олиб бормаётир. Ишлаб чиқаришни яхшилашга қаратилган партия ташкилоти қарорлари кўпинча қоғозда қолиб кетаверади, бу қарорларни амалга ошириш билан жиддий шуғулланилмайди. Шунингдек Тошкент транспорт машинасозлиги, санитария-техника асбоб-ускуналари, «Ўзбексельмаш» заводлари, кўпгина енгил саноат корхоналари ҳам оқсамоқда.

Бу саноат корхоналарида коммунистик меҳнат ғалабаси учун кураш, ўзаро социалистик мусобақа расмиятчилик учунгина ташкил этилган, у вақти-вақти билан якунланиб турилмайди, мусобақа ғолиблари рағбатлантирилиб, қолоқлар ўткир танқид қилинмаётир.

Шу корхоналар партия ташкилотлари маъмуриятнинг хўжалик фаолияти устидан қатъий контроль олиб бормаётирлар, бу муҳим ишни омма ўртасида ташкилий ва сиёсий ишларни кенгайтириш билан бирга узвий боғламаётирлар. Саноат корхоналарининг партия ташкилотлари бу соҳада йўл қўйилган камчиликларга тезда барҳам беришлари, ҳар бир завод-фабрика учун белгиланган давлат планининг барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича бажарилишига эришишлари керак.

Ҳар доим шуни эсдан чиқармаслик керакки, социалистик хўжалигимиз фаолиятининг турли томонларини ўз ичига олган давлат планини айрим корхона коллективлари амалга оширадилар. Айрим олинган ҳарбир корхона коллективининг унумли ишлаши, топшириқларни муваффақиятли бажариши, миқдор ва сифат кўрсаткичларини яхшилаши халқ хўжалиги планининг тўла-тўкис адо этилишига ёрдам беради. Бу соҳада камчиликларга йўл қўйиш халқ хўжалигини ривожлантириш, мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш ишини тезлаштиришга, умум ишимизга салбий таъсир кўрсатади.

Шунинг учун ҳам областимизда ишлаб чиқариш планини бажармайдиган бирорта ҳам корхона қолмасин. Шунга эришиш ҳар бир завод, фабрика, транспорт ташкилоти коллективи, партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг муҳим бурчидир. Ҳарбир корхона учун белгиланган давлат плани ана шу завод-фабрика коллективи фаолиятининг қонуни бўлсин.

Кўп миллатли, аҳил, фидокор ва меҳнатсевар халқимизнинг улкан тўйи яқинлашиб келмоқда. Бепоён мамлакатимизнинг ҳамма бурчакларида жаҳон тарихида янги давр очган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 45 йиллигини тантанали суратда байрам қилиш учун тайёргарлик бошлаб юборилди. Областимиз саноат ходимлари ҳам бунга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар, ана шу улуғ айёмни муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб юборишди. Барча завод, фабрика, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг коллективлари, ҳар бир ишчи, бинокор ва транспортчининг бу қудратли умумхалқ ҳаракатида актив иштирок этишини таъминлаш шу кундаги асосий вазифадир.

64 МИЛЛИОН КИШИ НОМИДАН

ВЦСПС баёноти

Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий совети АҚШ империалистларининг революцион Кубага нисбатан ўтказаётган ҳарбий иғвогарликлар сиёсати муносабати билан Совет ҳукуматининг ТАСС Баёнотида баён қилинган мустаҳкам ва қатъий позициясини совет касаба союзларининг 64 миллион аъзоси, СССРнинг барча ишчилари ва хизматчилари номидан батамом қўллаб-қувватлайди ва маъқуллайди.

ТАСС Баёноти агрессив империалистик доираларга жиддий огоҳлантириш бўлиб, дейилади ВЦСПС баёнотида, унда мустаҳкам ва барқарор тинчликни таъминлашнинг бирдан-бир тўғри йўли — социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва улар ўртасидаги ҳамкорлик йўли зўр ишонтирувчи куч билан кўрсатиб берилган.

Совет касаба союзлари Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ташқи ва ички сиёсатини батамом қўллаб-қувватлайдилар ва қизғин маъқуллайдилар. Улар ишонадиларки, партиямиз ва ҳукуматимиз тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун, империалистларнинг агрессив ниятлари йўлини тўсиш учун бундан буён ҳам ҳамма ишларни қиладилар.

ВЦСПС ўз баёнотида ишонч билдириб айтадики, мамлакатимиз меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг ленинчи Марказий Комитети ва Совет ҳукумати теварагига янада маҳкамроқ жипслашадилар, меҳнат соҳасидаги ўз куч-ғайратларини оширадилар, ишлаб чиқариш планлари ва топшириқларини тезроқ бажариш, Совет давлати қудратини янада мустаҳкамлаш учун янада зўр ғайрат билан курашадилар.

ВЦСПС мамлакатимиз ишчилари ва хизматчилари номидан айтадики, Кубага агрессия қилинган тақдирда унинг халқи ёлғиз қолмайди. Бизнинг ишчилар синфимиз, барча совет меҳнаткашлари унинг томонида бўладилар. (ТАСС).

ИЛМИЙ ХОДИМЛАР ЖАҲОН ФЕДЕРАЦИЯСИНИНГ ЕТТИНЧИ БОШ АССАМБЛЕЯСИ

МОСКВА, 14 сентябрь. (ТАСС). Москвада бўлиб ўтаётган илмий ходимлар жаҳон федерациясининг бош ассамблеяси бугун ўз ишини давом эттирмоқда. Ассамблея томонидан ташкил қилинган комиссиялар федерациянинг маъмурий структураси масалаларини, илмий ходимлар жаҳон федерацияси уставига киритиладиган ўзгартишларни, илмий ходимлар жаҳон федерациясининг иқтисодий проблемаларга муносабати ҳақидаги резолюцияни ва бошқа масалаларини муҳокама қилмоқдалар.

«ЎРТУҚМОҚ» КИРОВ НОМЛИ СОВХОЗДА

ТИЛ ВА ДИЛ МОЖАРОСИ

Тил билан дил ўртасида бўлган можарони ҳеч эшитганмисиз? Агар эшитган бўлсангиз бундай можаро кўп қизиқ бўлишини биларсиз. Кўпинча оғизда нинадай ютуқни туядай қилиб кўрсатадиган, амалда эса туядай имкониятларни нинадай қилиб фойдаланадиган раҳбарларнинг тиллари билан диллари можаро қилади. Сиз қуйида Киров номли совхоз раҳбарлари — директор Н. Бойметов, бош инженер Н. В. Тен, бош агроном П. И. Кратенко ўртоқларнинг тиллари билан диллари ўртасида бўлиб ўтган можаронинг тафсилотини ўқийсиз.

ТИЛ: Етти йилликнинг учинчи йилини ажойиб ютуқлар билан якунладик. «Оқ олтин» тайёрлаш давлат планини юз фойиз адо этдик.

ДИЛ: Мақтанишга ўрин йўқ! Ўтган йили қадрдон дўстимиз — машинани ўкситиб қўйдик. Пландаги уч минг тонна ўрнига бир минг тўрт юз тоннагина пахта териб, машина терими планини ҳатто яримлата олмадик ҳам. Далаларимизда 52 та машина ишлади. Уларнинг ҳар бири терган пахта салкам 27 тонна бўлди. Ҳали бу ўртачаси. Мана бу фактга қара: 4-бўлимнинг механик-ҳайдовчиси Ҳасан Нуриев «СХМ-48М» машинаси билан 15 тонна, 1-бўлимнинг чевар теримчиси Гулсара Исмоилова ҳам 15 тонна пахта терди. Эсиз давлатнинг машинаси-ю, эсиз унга кетган сарф-харажатлар!

ТИЛ: Ҳей, сен бунақа сирларни ошкор қилма! Ёпиқ қозон ёпиғлигича қолаверсин. Бу йилги юксак аҳдларимиз тўғрисида гапир. Ахир, 4819 гектар майдондан 10 минг тонна «оқ олтин» териб олиб, она-Ватанга армуғон этишга, «зангори кема»лар билан 5 минг тонна пахта теришга, 10 минг тонна пахтанинг ҳаммасини пунктга қоп-қанорсиз элтиб беришга қатъий қарор қилганмизку. Машина теримига қандай тайёрланаётганлигимизни бир бошдан айтаверсам ҳамма қойил қолади. Шундай олижаноб гаплар турганда, майда гапларнинг нима кераги бор?

ДИЛ: Суягим йўқ, деб ҳадеб гапираверасанми. Машина теримининг бошланишига саноқли кунлар қолди. Ҳали бешта терим машинаси, 17 та кўрак чувийдиган машина тайёр бўлгани йўқ. Қопқанорсиз ташийдиган прицепларнинг 45 таси ишлаётган бўлса, 45 таси техника саройининг «кўрки» бўлиб турибди!

ТИЛ: Яқинда чиқарган буйруғимиздан хабаринг йўқми дейман. Унда машина теримига тайёргарлик ва мавсумни намунали ўтказиш учун нималар қилиш кераклиги тўғрисида тегишли одамларга катта-катта буйруқлар берилган. Улар шу буйруқларни бажаришса бўлди, олам гулистон.

ДИЛ: Буйруқ чиқардим, деб бамайлихотир юравериш ярамайди-да. Шуниси ачинарлики, бамайлихотир юрилаяпти. Мана энди унинг салбий оқибатлари сувга чўктирилган пўкакдай қалқиб чиқаяпти. Ўша сен айтган буйруқда узоғи билан 5-6 сентябргача машина теримига ажратилган майдонларни бегона ўтлардан тозалаш зикр этилган. Амалда-чи, бунинг мутлоқ тескариси бўлаяпти. Бегона ўтлари буткул қириб ташланган лоақал битта пайкални топиб бер-чи, қойил қолардим. Топиб беролмайсан.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. А. Бездетний раҳбарлик қилаётган 4-бўлим совхозимизнинг энг пешқадам бўлимларидан биридир. Бу ерда 1050 гектар майдоннинг пахтаси машиналар билан териб олиниши лозим. Шу майдонларнинг бирор гектари ҳам машина терими мавсумига кўнгилдагидай ҳозирланмаган. Деярлик ҳамма пайкалларни қалин ўт босиб кетган. Абдушукур Ғоибов бошлиқ бригаданинг 60 гектарлик яхлит картасида пахтани фақат машиналар териши керак. Совхоз бош агрономи П. И. Кратенко худди шу картада қўл билан пахта тераётган кишиларни кўрди, лекин ўзини кўрмасликка олиб кетаверди. Бригаданинг пайкалларида ҳар хил бегона ўтлар, ғумай шунчалик кўпки, синчиклаб қарамасанг ғўзани кўролмайсан.

Бўлим бошқарувчиси И. А. Бездетнийни айтмайсанми. 4-бригадада неча гектар ер машинага ажратилганини ҳам билмайди. Шу бригада аъзолари қўл теримига ажратилган пайкалдаги пахтани икки марта териб чиқишибди. Энди терадиган пахта қолмаган экан, бош агрономга шикоят қилишибди: «Ўртоқ агроном, 5-бригада аъзоларига машина теримига ажратилган пайкалда пахта теришга рухсат берибсиз-у, бизларга йўқ». Агроном уларнинг олдида ҳижолат чекиб қолибди.

Ўша сен айтган буйруқда 15 сентябрга қадар машина теримига ажратилган ҳамма карталарнинг тўла тайёрлиги ҳақида акт тузиб бўлиниши айтилган. Қани ўзинг айтчи, машина теримига ажратилган деярлик ҳамма карталарни ўт босаётган бўлса, бир томондаги ғўзалар кўкракни, бошқа томондагиси эса тиззани бўйлаб турса, машиналар айланадиган майдончалар ҳозирланмаган, ўқариқлар текисланмаган бўлса-ю, бригадирлар, бўлим бошқарувчилари «карталаримиз машина теримига тахт» деб қайси юз билан айта оладилар. Дефолиация ҳақида ҳам икки оғиз гап. Бу муҳим тадбир кечикиб кетяпти. Эсингда борми, ўтган йили ғўза барглари кеч тўктирилган эди, оқибатда машиналар мутлақо қониқарсиз ишлади. Ҳозирга қадар 3700 гектар ернинг атиги 1000 гектаригина дефолиация қилинди.

ТИЛ: Бир-биримизга ҳамкор бўлатуриб, бир-биримизнинг айбимизни ошкора қилсак, шу тўғрими?

ДИЛ: Ўша сен айтган буйруқда «тани-жони соғ бўлган ҳар бир кишининг ўрни далада» деган жумла бор. Совхоз марказида эса дўппини яримта қилиб юрган кишиларни кўплаб учратиш мумкин. Тоғни урса талқон қиладиган йигитлар велосипедга миниб сайр қилиб юришибди. Оқибати нима бўляпти дегин, кунига тайёрлаган пахтамиз 0,60-0,70 процентдан нарига ўтмаяпти. Совхозимиз районимиз даражасидангина эмас, областимиз даражасидан ҳам орқада бормоқда...

Тил билан дил ўртасида бўлаётган можаро вақт ўтган сари авжга чиқарди. Келинг, биз можаро залидан ёзган репортажимизни шу ерда тўхтатайлик-да, совхоз раҳбарларига икки оғиз гап айтайлик: Агар хўжаликда машина теримига тайёргарлик ишлари ҳозиргидай қониқарсиз аҳволда борадиган бўлса бу йил ҳам ўтган йилгидай машина терими ора йўлда қолиши турган гап.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Директор ўртоқ Н. Бойметов: Ким айтади ғўзалар машина теримига мослаб ўстирилмаган деб. Мана, машинабоп қилиб ўстирган ғўзаларимиз.

М. Воробейчиков чизган расм.

XXII съезд. Қанча пахта тайёрланди

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА МАЪЛУМОТ

15 СЕНТЯБРГАЧА

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Территориал ишлаб чиқариш бошқармалари	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Қоп-қанорсиз ташиш
Чирчиқ	0,91	6,67	6,8
Тошкент	1,43	8,65	11,7
Янгийўл	1,13	7,77	7,4
Сирдарё	0,47	2,40	2,9
Янгиер	0,68	3,52	4,2

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Қоп-қанорсиз ташиш
Юқори Чирчиқ	1,69	13,87	10,2
Чиноз	1,03	8,33	10,6
Пискент	0,99	8,33	7,7
Оржоникидзе	1,36	8,23	11,4
Ўрта Чирчиқ	1,12	7,84	7,7
Янгийўл	1,00	6,83	6,7
Бўка	0,82	6,51	8,2
Бекобод	0,80	5,01	5,7
Оққўрғон	0,70	4,45	4,3
Комсомол	0,60	3,55	4,6
Қуйи Чирчиқ	1,08	3,44	2,0
Янгиер	0,58	2,24	2,8
Сирдарё	0,48	2,22	2,4
Гулистон	0,29	1,39	1,6
Оҳангарон	—	—	—
Бўстонлиқ	—	—	—
Калинин	—	—	—
Область бўйича	**0,82**	**5,26**	**5,6**

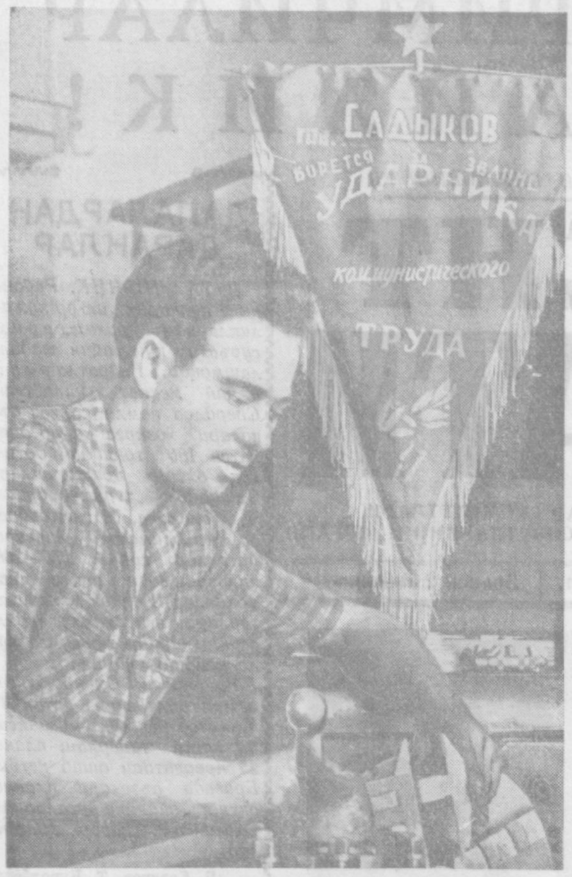

Суратларда: 1. Тошкент ремонт-механика заводи 3-цехининг смена топшириқларини мунтазам ошириб адо этаётган токари Маҳмуд Содиқов шу кунларда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 45 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида ишлаётир. 2. Тошкентдаги «Шарикоподшипник» заводи автомат-токарлик цехининг коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун курашаётган ўртоқ Исоқ Ғуломов раҳбарлигидаги бригада ишчилари унумли меҳнат қилмоқдалар. Бригада бошлиғининг ўзи эса смена топшириғини ошириб бажариш билан бошқаларга намуна бўлаётир.

М. Комлев фотолари.

КОММУНИЗМ МАКТАБИ

(ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КАСАБА СОЮЗЛАР СОВЕТИНИНГ III ПЛЕНУМИДАН)

Тошкент область касаба союзлар Советининг кечагина бўлиб ўтган III пленумида ВЦСПС нинг X пленуми қарорларини бажариш юзасидан область касаба союз ташкилотларининг вазифалари ҳақидаги масала муҳокама қилинди.

Докладчи — Узсовпроф секретари А. В. Браилов ва музокарада сўзга чиққан кўпгина нотиқлар кейинги вақтларда областимиз касаба союз ташкилотларининг иши бирмунча яхшиланганини, жамоатчилик асослари тобора ривожланаётганини, касаба союз активлари ишлаб чиқаришнинг турли соҳаларида социалистик мусобақага бошчилик қилаётганликларини таъкидлашди ҳамда ишга халақит бераётган камчилик ва нуқсонларни очиб ташлашди.

Етти йилликнинг бошидан буён областимиз саноат корхоналарида контроль рақамларда кўзда тутилганидан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги тўхтовсиз ўсмоқда. Кейинги вақтларда Оҳангарон цемент заводи, Олмалиқ мис бойитиш фабрикаси, Тошкент уй қуриш комбинати каби корхоналар ишга туширилди. Кўпгина саноат корхоналарида янги-янги цехлар қурилди. Ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш муваффақиятли давом этмоқда.

Белгиланган давлат планларининг муваффақиятли бажарилишида касаба союз ташкилотлари катта роль ўйнамоқдалар. Улар коммунистик меҳнат учун бошланган курашнинг олдинги сафларида бормоқдалар. Мусобақа шартларининг бажарилишини бевосита ўз назоратлари остига олганлар. Ҳозир 7.700 дан ортиқ бригада коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун курашаётир. 800 дан ортиқ цех ва участка ҳам ана шу курашда иштирок этмоқда. Етти йилликнинг бошидан буён 47 мингдан ортиқ ихтирочилик ва рационализаторлик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бу эса 39 миллион сўмлик маблағни тежаш имконини берди.

Корхона ва муассасаларда, ташкилотларда фабрика, завод комитетлари ҳамда маҳаллий комитет активлари катта ишларни амалга оширмоқдалар. Ҳозир 874 та доимий ишлаб чиқариш кенгаши бор. Ана шу кенгашлар ишида 34 мингга яқин киши қатнашмоқда. 150 та жамоатчи конструкторлик ва технология бюроси ишлаб турипти. Областимизда 3 та халқ театри жамоатчилик асосида ишлаётир. Бундан ташқари ўнлаб бадиий ҳаваскорлик тўгараклари, маданият, соғлиқни сақлаш университетлари ишлаб турибди.

Касаба союз ташкилотларининг иш формалари тобора такомиллаштирилмоқда. Касаба союзлар фаолиятида жамоатчилик яқиндан иштирок этаётир. Ҳозир областимизда 180 мингдан ортиқ касаба союз активи бор.

Шу билан бирга пленум қатнашчилари мавжуд камчилик ва нуқсонларга ҳам батафсил тўхталдилар. Областимиздаги саноат корхоналаридан 78 таси 8 ойлик планни бажара олмадилар. Кўпгина корхоналарда янги техникани жорий қилиш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва бошқа ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш қониқарсиз аҳволда.

Жамоатчилик асосларини ривожлантиришда ҳам ҳали анчагина камчиликлар бор. Тошкент электротехника заводи ва 3-«Боёвут» совхозида касаба союз активларини кўпайтириш билан етарли шуғулланилмаётир. Қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союз область комитети, кўмир саноати ходимлари касаба союз комитети ҳамда маҳаллий саноат ва коммунал хўжалик ходимлари касаба союз комитетлари жамоатчилик асосларини ривожлантиришга эътибор бермаётирлар. Область касаба союзлар Совети ва унинг бўлимлари коммунизм мактаби бўлган касаба союз ташкилотларига жамоат бўлимларини ташкил қилишда, жамоатчи комиссияларининг ишларини жонлантиришда яқиндан амалий ёрдам беришлари зарур. Ана шундагина ВЦСПС пленуми томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш мумкин.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

ШАРАФЛИ НОМ

Ўртоқ Ф. Ясинский раҳбарлигидаги труба ётқизувчи бригада аъзолари Чирчиқдаги 2-қурилиш бошқармаси коллективи ўртасида катта обрў қозонишган. Бригада аъзолари ўн олти йилдирки бирга ишлашади. Илгари айрим-айрим ишларни бажариб келган бу аҳил ва меҳнатсевар коллектив эндиликда комплекс бригадага айланди.

Монтажчилар ўзларининг техника билим даражаларини ошириш устида ҳам тинмай ишламоқдалар. Шу билан бирга улар спорт турлари билан мунтазам шуғулланишади. Халқ дружиначилари сифатида шаҳарда тартиб сақлашга ҳисса қўшишмоқда. Шу туфайли ҳам яқинда бригадага коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли ном берилди.

Қ. ШТИФАНОВ.

ҲАМЖИҲАТЛИКДА ГАП КЎП

2- тўқувчилик фабрикасининг мастер ёрдамчиси Рустам Абдураҳмоновни смена партия группорги қилиб сайлашар экан, йиғилиш қатнашчилари унга смена коллективи олдида турган муҳим ва масъулиятли вазифалар ҳақида гапиришди. Айниқса, маҳсулот сифатини яхшилашга алоҳида эътибор бериш лозимлигини уқтиришди. Сменада оз бўлса ҳам қолоқ комплектлар бор эди, улар планни бажармагани ҳолда кўплаб брак маҳсулот беришарди. Бундай комплектлар фақатгина иккита эди. Лекин бу билан келишиш мумкин эмасди. Чунки бутун смена коллективи ишига путур етказарди.

Шуни ҳисобга олиб, партия группаси қатъий тадбирлар белгилади ва коммунистлар билан биргаликда уларни амалга оширишга киришди. КПСС аъзоси мастер ёрдамчиси Алексей Шевляков парггруппа қарори билан қолоқ 25-комплектга ўтди. У станокларнинг бекор туриб қолишини, ипларнинг узилишини камайтириш, бракни келтириб чиқараётган бу камчиликларни бартараф қилиш учун кураш бошлади. Ўз касбини пухта билган мастер ёрдамчисининг олиб борган кураши зое кетмади. Комплект коллективининг иш кўрсаткичлари яхшиланди. Орадан икки ой ўтмасданоқ комплект аъзолари техника жиҳатидан асосланган нормани ортиғи билан бажарадиган бўлиб қолдилар. Эндиликда улар фабриканинг пешқадам тўқувчилари қаторидан муносиб ўрин олишган.

Партия группорги ўртоқ Абдураҳмонов ҳам бекор ўтирмай шахсий намуна кўрсатди. У қолоқ 21-комплектга ўтиб ишлай бошлади. Абдураҳмонов янги комплектга ўтиб ишлар экан, смена бошланишидан анча олдин келадиган ва тўппа-тўғри станокларни созлашга киришадиган бўлиб қолди. Сменадан кейин ҳам дўстлари уни кўпинча иш жойида кўришарди. Камтар ва ишбилармон мастер ёрдамчиси комплект коллективининг ҳар бир аъзосининг ўз касбига нисбатан меҳр ва муҳаббатини оширишга муваффақ бўлди. Кўп ўтмай ғалаба ҳам қўлга киритилди. Комплект коллективи унумли ишлаш билан бирга сифатли маҳсулот берадиган бўлиб қолди. Тайёрланган маҳсулотнинг 99,6 проценти биринчи сорт билан қабул қилина бошланди. Норма эса 104 процентдан кам бажарилмаяпти.

Партия группаси сменанинг ҳар бир коммунисти актив ижодий меҳнат қилишда бошқаларга ўрнак бўлиши лозим деб топди. Шу туфайли кўпгина партия аъзолари қўшимча касбларни ҳам ўрганишди. Ўртоқ Новикова уч хил касбни билади. Мастер ёрдамчиси Валентин Зубаров актив рационализатор ҳисобланади. У шу кунларда маҳсулот сифатини яхшилашга ёрдам берадиган таклиф устида ижодий изланиш олиб бораяпти. Новатор хомсурпнинг ортиқча ипларини қирқиб олувчи махсус қайчи яратди. Бу қайчи ана шу операцияни бажаришда меҳнат унумдорлигини анча оширди.

Партия группасининг ишлаб чиқариш масалалари билан тинмай шуғулланиши ана шундай яхши натижалар берди. Ҳозир ҳар ойда смена коллективи нормадагидан ташқари 6000-7000 метрдан газлама тўқимоқда. Маҳсулот сифатини яхшилашда юксак кўрсаткичларга эришилаяпти. Хомсурпнинг 99,7 проценти биринчи сортга топширилаяпти. Бу планда белгиланганидан бир процент ошиқдир.

К. ФЕДОРОВ.

САНОАТИМИЗГА ЭНГ ЯХШИ КАДРЛАР

— Саноат корхоналари раҳбар ва инженер-техник ходимларининг ўқувини қандай ташкил қилиш керак? Студентлар ва мактаб ўқувчиларини ишлаб чиқариш профили бўйича ўқитишни яхшилаш учун қандай чоралар кўриш лозим? Кадрларни учётга олишнинг асосий қоидалари нималардан иборат? Саноат корхоналарининг кадрлар билан ишловчи ходимлари, қурилиш, транспорт ва алоқа бўлимлари партия ташкилотларининг секретарлари иштирокида область партия комитетида бўлиб ўтган семинарда шу масалалар муҳокама қилинди. Семинарда Ўзбекистон Халқ хўжалиги кенгаши кадрлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари С. Қ. Қориевнинг «Раҳбар ва инженер-техник ходимлар малакасини оширишнинг форма ва методлари», шу бошқарма экономисти Е. А. Широковнинг «Олий ва ўрта ўқув юртлари студентларининг ишлаб чиқариш практикаси ва уларнинг ишлаб чиқаришдаги иштироки» ҳақидаги докладлари тингланди. Кадрлар бўлими старший инженерлари Н. Шарофхонов ва К. В. Харченколар «Ўрта умумий таълим мактаблари ўқувчиларининг ишлаб чиқариш ўқуви» ҳамда «Мутахассисларга бўлган перспектив талабни ҳисобга олиш ва ёш мутахассисларни ишга тақсимлаш методикаси» деган темада доклад қилдилар.

«Кадрларни ҳисобга олиш» масаласини бошқарма экономисти А. И. Иванова ёритиб берди.

Докладлардан сўнг музокаралар бўлди.

Семинар ишида Тошкент область партия комитети секретари А. М. Илюхин ва Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари П. В. Каймаков ўртоқлар қатнашдилар.

ТЎҚҚИЗ ОЙЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Бошқармамиз коллективи мамлакатимизда уй-жой танқислигини тўла бартараф этишга муносиб ҳисса қўшиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда. Ҳар бир бинокор уйлар қурилишини тезлаштиришга ёрдам берадиган ички резервларни қидириб топишга ҳамда улардан фойдаланишга ҳаракат қилмоқда. Шунинг учун уй-жой майдонларини қуриш бўйича коллективимиз зиммасига юклатилган вазифалар мунтазам равишда ортиғи билан адо этилаётир. Яқинда турар-жойлар қуриш бўйича тўққиз ойлик планни бажарганлигимиз ҳақида рапорт бердик. Шу давр ичида топшириқдагидан ташқари 6310 квадрат метр ҳажмидаги уйлар фойдаланишга топширилди.

Қ. ЗУФАРОВ,
153-трест 2-қурилиш бошқармасининг бошлиғи.

ҲАМОН ВАЪДАЛАР...

Кон устини очиш разрезининг бош механиги Антон Иванович Енковский телефон трубкасини қўлига олди.

— Коммутатор, менга ремонт заводининг директорини беринг... Алло, ўртоқ Ткаченкоми? Разрездан гапираяпмиз... Юборган экскаваторларимизнинг ремонти тугалландими? Йўқ, дейсизми? Ахир, биз экскаваторларни июнь ойида ремонтга топширган эдикку, ваъдангиз 25 июлгача эди. Мана, сентябрь ҳам ўтиб бораяпти. Бу қанақаси?

Ўртоқ Енковский директордан аниқ жавоб ололмади, шекилли, трубкани жойига қўяр экан,

— Ишимизни орқага судрашаяпти-да, — деди фиғони ошиб.

Оҳангарон шаҳаридаги марказий ремонт заводи (директори ўртоқ Ткаченко) чиндан ҳам разрезнинг ишини орқага судраяпти. Фикримизни далиллар билан исботламасак, ўртоқ Ткаченконинг ўзи бунга ишонмаса керак.

Шу йилнинг февраль ойида кон устини очиш разрезидан заводга 13—89 рақамли экскаваторни ремонт қилиш учун олиб келинган эди. Экскаватор 1,5 ой мобайнида нари-бери қўлдан кетгунча... қабилида ремонтдан чиқарилди. Бу машина бор-йўғи 5 ой ишлади-ю кейин яна сафдан чиқиб қолди. Шунингдек, 1550, 480, 481 рақамли экскаваторлар ҳам сифатсиз ремонтдан чиқарилган экан, узоққа бормади. Улар ҳозир яна ремонт талаб.

Энди ремонти чўзиб юборилаётган экскаваторларни ҳам завод раҳбарларига эслатиб қўяйлик. 516 рақамли экскаватор июнь ойида, 502 рақамли экскаватор эса май ойида ремонтга топширилган бўлса-да, улар ханузгача заводда ётибди. Бунинг оқибатида разрезда тупроқ-шағал қазиб чиқариш плани бажарилмаётир. Чунки, завод июль ойида шартнома бўйича 10 та экскаваторни ремонт қилиб бериши керак эди. Шундан атиги 6 таси ремонтдан чиқарилди, халос. Бунинг устига экскаваторлар ниҳоятда сифатсиз ремонт қилинган.

Завод раҳбарлари запас қисмлар танқислигини рўкач қилиб, ўзларини оқламоқчи бўладилар. Ваҳоланки, зарур запас қисмларни корхонага заводлар орқали ёки «Узбекуголь» комбинати орқали келтириш мумкин-ку, ахир. Лекин, тегишли раҳбарлар бу ҳақда бош қотиргилари келмаяпти қуруқ ваъдадан нари ўтмаяптилар. Натижада ремонт ишлари ҳамон кечикиб, разрезга жуда қимматга тушаётир.

И. АҲМЕДОВ.

КЎМАКДОШЛАР

Коммунизм қурилиши авж олдирилиб юборилган ҳозирги шароитда касаба союзлар зиммасига ҳам улкан вазифалар юклатилган. Энг оммавий ташкилот бўлган касаба союзлар бошқариш органларига тобора кенгроқ жалб қилинмоқда, улар жамоатчилик ёрдамида жуда катта ишларни амалга оширмоқдалар.

Қурилиш ва қурилиш материаллари саноати ходимлари касаба союзи область комитети ва унинг бошланғич ташкилотлари ҳам ўз фаолиятларида жамоатчи активларга таяниб иш кўрмоқдалар. Касаба союз активларининг сони тобора ортиб бормоқда.

Ҳозир областимизда 10 мингдан ортиқ касаба союз аъзоси жамоат ишларида актив қатнашмоқда. 100 дан ортиқ қурилиш, завод касаба союз комитетлари раиси жамоатчилик асосида ишлаётир.

Қурилиш ва завод маҳаллий комитетлари ҳузуридаги доимий комиссияларнинг иши айниқса диққатга сазовордир. Оммавий ишлаб чиқариш доимий комиссиялари меҳнатни тўғри ташкил қилиш, давлат планларининг тўла бажарилишига эришиш, социалистик мусобақани қизитиш масалалари билан мунтазам равишда шуғулланмоқдалар.

Шу кунларда областимизда турли қурилиш корхоналарида 20 мингга яқин ишчини бирлаштирган 2470 та бригада коммунистик меҳнат бригадаси номини олиш учун курашмоқда. 1300 дан ортиқ ишчи, инженер-техник ходим эса коммунистик меҳнат зарбдори номини қозониш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда. Ҳозирнинг ўзида 323 бригадага коммунистик меҳнат бригадаси номи берилди. 500 дан ортиқ киши эса меҳнат зарбдори номини олишга муваффақ бўлди.

«Алмаликсвинецстрой» трестининг бирлашган қурилиш комитети жамоатчи касаба союз активларини жалб қилишга алоҳида эътибор бермоқда. Бу ерда 1,5 мингдан ортиқ касаба союз аъзоси доимий комиссияларда маълум участкалар бўйича иш олиб бораётир.

Шунингдек, «Узбекшахтострой» трестининг саноат қурилиши объектларида жамоатчилик постларига бирлашган касаба союз активлари ишлаб чиқариш қувватини оширишга салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

Наугарзон конида ҳам жамоат постларининг аралашуви билан ҳар бир ишчининг меҳнат унумдорлиги анча оширилди. Барча саноат қурилиш объектларида қурилиш материалларини сақлаш соҳасида қатъий тартиб ўрнатилди. Хўжасизлик, давлат мулкининг исроф бўлишига йўл қўювчиларга қарши кескин кураш олиб борилмоқда. Жамоатчилик ёрдамида объектлар бўйлаб рейдлар ўтказилиб турилади. Аниқланган камчилик ва нуқсонлар махсус деворий газеталарда фото-айбномалар орқали фош қилинади. Трест маъмурияти ана шу сигналлар асосида конкрет айбдорларга нисбатан тегишли чора кўради.

153-қурилиш трестидаги жамоатчилик асосларида қилинаётган ишлар айниқса қувончлидир. Трестнинг бирлашган қурилиш комитети ўзининг бутун фаолиятида жамоатчилик ёрдамига таянади. Айниқса меҳнатни ташкил қилиш ва социалистик мусобақани авж олдиришда яхши натижаларга эришилмоқда. Бу катта коллективнинг ҳар бир аъзоси шонли етти йилликнинг тўртинчи йили планларини муддатидан илгари бажариш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқда. Трест ишчи-хизматчилари областимиздаги 159 ва Минск шаҳридаги 1-қурилиш трести билан мусобақа боғлаганлар.

Трестда сифатни кескин яхшилаш юзасидан катта юриш эълон қилинди. Ҳозир бу ерда юзлаб ишчи-хизматчи ва инженер-техник ходим тез, сифатли ва арзон қуриш юзасидан ўтказилаётган жамоат кўрикларида қатнашмоқдалар.

Ишнинг ана шундай ташкил қилиниши, касаба союз ташкилотлари кенг жамоатчиликка суянишлари, жамоат постларининг ташаббускорлиги туфайли 153-қурилиш трестида катта ютуқлар қўлга киритилмоқда. Турли объектлар муддатидан илгари сифатли қуриб берилаётир. Рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини жорий қилиш туфайли кўплаб давлат маблағлари иқтисод қилинмоқда.

Лекин областимизнинг бир қатор қурилиш корхоналарида жумладан, «Ташоблсельстрой», 159-қурилиш трести ҳамда бошқа айрим қурилиш бошқармалари ва корхоналарида касаба союз комитетлари фаолиятсизлик қилмоқда. Ишлаб чиқариш кенгашлари қониқарсиз ишлаётир. Жамоатчилик ёрдамидан фойдаланилмайди. Қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши устидан назорат олиб борилмайди. Бу эса ишлаб чиқаришга салбий таъсир қилмоқда.

Қурилиш ва қурилиш материаллари саноати ходимлари касаба союзлари область комитети Президиумининг қарори билан яқинда 3 та жамоатчи бўлим ташкил қилинди. Булар штатсиз меҳнат ва иш ҳақи, меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлиги ҳамда маданий-оммавий бўлимлардир.

Бўлимларга малакали мутахассислар бошлиқ қилиб қўйилган. Иш тузилган план асосида олиб борилади. Дастлабки кунларданоқ бўлимларнинг иши кўзга кўрина бошланди.

Масалан, маданий-оммавий бўлим ташаббуси билан физкультура ташкилотларининг спартакиадаси ўтказилди, деворий газеталарнинг кўриги ташкил қилинди.

Меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлиги бўлими эса касаба союз активларининг, жамоатчи инспекторларнинг ўқишларини ташкил қилишда область касаба союз комитетига яқиндан ёрдам бермоқда.

Меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг ходимлари яқинда меҳнатни ташкил қилиш, қурилиш механизмларидан фойдаланиш, асбоб-ускуналарнинг аҳволи ва белгиланган иш вақтида эришилаётган кўрсаткичларни текшириш юзасидан ойлик ўтказдилар.

Биз жамоатчилик асосларида ишлайдиган ана шундай бўлимларнинг сонини янада кўпайтирмоқчимиз. Жамоатчиликни бошқариш ишларига қанчалик кўп жалб қилсак, ишимизга шунчалик кўп фойда беради. Жамоатчилик катта куч, улуғвор вазифаларни бажаришда катта кўмакдош. Шунинг учун ҳам областимиздаги касаба союз ташкилотларида жамоатчилик асосларини тинмай ривожлантириш керак.

И. ЗАБИРОВ,

Қурилиш ва қурилиш материаллари саноати ходимлари касаба союзи область комитети раиси, «Тошкент ҳақиқати» штатсиз бўлими ходими.

ИЛҒОРЛАР МИНБАРИ

ЁНИЛҒИНИ ТЕЖАЙЛИК

Ҳар касбнинг ўз гашти, ўз машаққати, «нозик томони» бўлади. Машинистлик — ҳам фахрли, ҳам мураккаб касб. Машинист, хоҳ у юзлаб кишиларни манзилига элтиб қўймасин, хоҳ бепоён пахта далаларида етиштирилган «оқ олтин» дурдонасини, халқ хўжалик юкларини мамлакатимизнинг бир чеккасидан иккинчи чеккасига ташимасин, ҳар доим зийраклик билан ишлаши, масъулиятни тўла ҳис этиб вахта ўташи лозим. Машинист манзилга ўз вақтида етиб бориши, пўлат карвонда мумкин қадар кўпроқ юк ташиши, шунингдек юкнинг тўлалигича эгасига етказиб бериш учун курашиши зарур.

Барча машинистлар учун жуда муҳим бўлган яна бир вазифа бор. Бу — қимматли дизель ёнилғисини мумкин қадар кўпроқ тежашдир.

Шу йил темир йўлчиларнинг Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгашида Н. С. Хрущев электровоз ва тепловозлар билан юк ва пассажир ташишга тобора кўпроқ ўтабериш иқтисодий жиҳатдан ғоят фойдали эканлигини таъкидлаган эди. Ҳақиқатдан ҳам сўнгги йилларда магистралимизда машинистлар таъбири билан айтганда паровоз ўрнини тепловозлар эгаллади. Ҳозир Тошкент бўлинмасида барча асосий линияларда «ТЭ-3» тепловозларидан фойдаланилмоқда. Бу тепловоз ғоят тежамли ва унумли машинадир. Шунинг учун ҳам паровоз ўрнига тепловознинг жорий қилиниши кейинги вақтда меҳнат унумдорлигини кескин даражада юксалтиришга имкон берди.

Депомизда қудратли машинани яхши жиловлаб олган чавандозлар оз эмас. **Машинист Абдулхай Маракаев шу йилнинг биринчи ярмида салкам 31 тонна, Эркин Муллабоев салкам 10 тонна, Евгений Штиков 20 тоннага яқин дизель ёнилғисини иқтисод қилди.** Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Корхонада келажак разведкачиси номини шараф билан оқлаётган машинистлар кўп. Депода ёнилғини иқтисод қилиш тажрибаларини кенг ёйиш учун кўпгина ишлар қилмоқдалар. Илғор машинист А. Маракаев ёнилғини тежаш бўйича илғор тажриба мактабини олиб бормоқда. Бу тадбир ўзининг дастлабки самарасини кўрсатди: ёнилғини тежаш ўрнига, уни кўплаб ортиқча сарфлаб юбораётган локомотив бригадаларининг сони камайди.

Машинист Евгений Штиковни магистралимиз машъали деб атаймиз. У депода энг қолоқ бригадани илғорлар даражасига кўтарди. Ҳозир унинг бригадаси ҳар рейсда ўрта ҳисобда 30 процент ёнилғини тежаб қолмоқда. Бошқачароқ қилиб айтганда, ҳар уч составдан биттасини ўзи тежаб қолган ёнилғи ҳисобига ташимоқда. Унинг ташаббуси қўшни магистраллар коллективларининг ҳам диққатига сазовор бўлаяпти.

Депомиз коллективи Жанубий темир йўл Гребенка депоси меҳнаткашларининг ташаббусини ҳам қизғин маъқуллади. Бу депода 1958 йилдан бери ортиқча ёнилғи сарфлаб юборадиган бирорта ҳам бригада қолмаган. Афсуски, магистралимизнинг кўпчилик локомотив деполарида шундай бригадалар саноқли даражада. Кўпчилик машинистлар ё тажрибасизликдан, ёки ишга масъулиятсиз қараб, ёнилғини ортиқ даражада сарфлаб юборадилар.

Мен депода 14 йилдан бери меҳнат қилаяпман. Дастлаб машинист ёрдамчиси бўлдим, кейин тепловознинг ўнг қанотига ўтдим. Бу йиллар ичида оз-моз тажриба орттирдим. Ҳозир ҳам иш натижаларимиз ёмон эмас, шу ишнинг ўтган ойлари ичида ёрдамчи Серёжа Бретер билан 15 минг 257 килограмм ёнилғи тежадик. Хўш, нима учун бировлар кўплаб ёнилғи тежайди-ю, бошқалар бу «запас»ни «еб қўяди?» Қандай қилиб бунга хотима бериш мумкин?

Шуни айтиш керакки, айрим ҳолларда ҳаракатчилар ҳам ёнилғини «емириш»га шерик бўладилар. Поезд қизил сигнал чироғи ёнида тўхтаб тураркан, двигатель муттасил ишлайверади ва маълум даражада ёнилғи бекорга сарф бўлади. Ҳаракат командирлари — диспетчерлар ҳам ёнилғини тежашда муҳим роль ўйнайдилар.

Ҳар ҳолда ёнилғини тежаш масаласида машинист ҳал қилувчи шахс бўлиб қолади. Машинистнинг маҳорати, зийраклиги ҳамма ерда қўл келади.

Йўлнинг профилини билиш — ёнилғи тежашнинг муҳим омилларидан биридир. Айрим машинистлар тепловознинг иккала секциясини бирваракайига ишлатиб кетаверадилар. Бу — ёнилғининг заволи, тепловознинг «юрагига қулоқ солиш», унинг иш режимини тартибли олиб бориш унча катта маҳоратни талаб қилмайди. Аммо зийраклик қилинмаса натижа аксинча бўлиб чиқиши — состав «осилиб қолиши» мумкин. Айтайлик, поезд қиялик бўйлаб пастга тушиб кетаяпти. Бунда тепловознинг бир секциясини ишлатиш кифоя. Агар шу ондаёқ яна тепаликка чиқиш керак бўлиб қолса, албатта состав катта энергия билан юриши лозим. Тепловоз тепаликка чиқиб олиши билан шунтировканинг иккинчи босқичини узиб қўйиш мумкин. Поезд ўз инерцияси билан тепаликдан ўтиб олади. Генераторнинг ортиқча қувват билан ишлаши ҳам фойдали эмас. Қисқаси машинист йўл ҳолатини биринчи сафардаёқ яхши эслаб қолиши ва доим оператив ишлаши зарур.

Ёнилғининг тўла ёнишига эришиш ҳам муҳим шартлардан бири. Бу эса дизель цилиндрига тартибли равишда ҳаво бериб туришга боғлиқ. Тепловоз тўла ва ортиқ куч билан ишлаганида ён ҳаво люкларини очиш мақсадга мувофиқдир. Акс ҳолда фильтрлар орқали сўриб олинган ҳаво камлик қилади. Агар машина оз куч билан ишласа аксинча, ҳавони камайтириш керак. Бундай қилинганида цилиндрларда керакли ҳарорат сақланади ва ёнилғининг тўла ёнишига эришилади. Бунда босимни диққат билан кузатиб бориш керак.

«Иш қуролинг соз бўлса, машаққатинг оз бўлар» дейдилар. Двигателни доимо озода тутиш айрим машинистларга ортиқча «олифтагарчилик»дек туюлса ҳам бунинг катта аҳамияти бор. Генераторнинг ҳаво йўли тоза бўлса цилиндрдаги ҳарорат нормал сақланади.

Дизель установкасининг ҳаракатини тўғри бошқариш ҳам катта аҳамиятга эга. Агар мой 65—75 градус чамаси ҳароратда сақланса, ҳаракат қилувчи барча қисмларга тўла тарқалади, мой қаланмайди.

Хуллас, ҳар қандай машинист ҳам юқоридаги фактларга амал қилса, ёнилғини кўп миқдорда тежаши мумкин деб ишонаман. Умуман, илғор бўлолмайдиган кишиларнинг ўзи йўқ. Чунки ҳатто кечаги рекорд бугун норма бўлиб қолаяпти. Шундай экан ҳамма бир мақсад йўлида фақат олға интилиши керак.

Зокир СУЛАЙМОНОВ.
Тошкент тепловоз депосининг машинисти.

АФРИКА УЧУН ГАЗЛАМАЛАР

Ўзбекистоннинг кўпгина корхоналари ўз маҳсулотларини Того ва Тунисга, Гана ва Сомалига, Мали ва Эфиопияга етказиб бермоқдалар. Республикадан Африка давлатларига жўнатиладиган товарларнинг умумий оқимига Тошкент тўқимачилик комбинатининг маркаси қўйилган маҳсулот ҳам қўшилмоқда. Ўзбекистон тўқимачилари шу йилнинг ўзидагина Африкадаги турли мамлакатларга қарийб уч миллион метр кўркам газламалар етказиб берадилар. Бу газламаларни Гвинея, Марокаш, Судан ва бошқа давлатлардаги заказчилар олади. Марокашга, Суданга ва бошқа мамлакатларга газламаларнинг дастлабки минглаб метри жўнатилди.

Комбинат рассомлари африкалик дўстларга Тошкент тўқимачиларининг хилма-хил маҳсулоти билан танишиш имкониятини беради. Узоқ қитъадаги янги заказчиларга махсус альбомлар жўнатилди. Бу альбомда корхонада ишлаб чиқариладиган ҳамма газламаларнинг намуналари бор. (ЎзТАГ).

„КАРВОН“ БОШЛИҚ БРИГАДА ДАЛАСИДА

Сентябрь тонги... Ҳаво соф, дилларга ором бағишларди. Ҳа демай тоғ орқасидан бош кўтарган қуёш ҳаммаёқни равшан қилиб юборди. Катта пайкаллардаги ғўзаларнинг яшил япроқларига, жигарранг шохларига ўтириб олган шабнам ҳам, лўппи-лўппи бўлиб чаноғидан тошиб турган пахталар ҳам қуёш нурида ялт-ялт этиб товланиб кетди. Худди шу вақтда пахтазорда бўлган кишининг қалби деҳқоннинг пешона тери, билак кучи, юрак ҳарорати билан бунёдга келган ҳосилидан қувончга тўлиб-тошиши турган гап эди.

Шу тонгда колхоз раиси Маҳмуджон Эргашев билан бирга 3-бригаданинг марказий хирмон олдидаги катта картасида кезардик.

— Ҳорманглар, азаматлар,— ҳосил тўла даладан, ҳалол ишлаётган кишилардан кўнгли тўлган раис теримчилар билан самимий сўрашди, — ҳосилларингга барака!

— Э, саломат бўлинг, раис, умрингизга барака. — бир неча овоз баравар жавоб қайтарди.

Шу вақт биздан беш эгат нарида шиддат билан теримга шўнғиган бир қиз этаги тўла пахтани қўли билан босиб, биз томонга юриб келди ва:

— Меҳнат ҳалол, лафз ҳалол, ният холис бўлса, барака ҳам шу ерда экан, мана, Махмуджон ака эрталабданоқ барака топдим, — деди-да раисга топган баракасини узатди.

Раиснинг чеккасига барака таққан Санобарга ёни-веридаги дугоналари бир шингил ҳазил отишиб яна жадал ҳаракат қила кетдилар. Раис ҳалиги барака таққан қиз мавсумда 12 тонна пахта териб беришга аҳд қилган чевар теримчи Санобар Ҳошимова, унинг ёнидагилар ўн минг килограммчи Ибодат Асомова, Шавҳи Хатамовалар эканлигини, мана бу ёқда чаққон ҳаракат қилаётган йигит ўтган йили кунига 200-250 килограммдан «оқ олтин» терган Ширин Хатамов бўлишини айтиб, уларни таништирди.

— Бугун қанча термоқчисиз? — Санобардан сўрадик.

— Юзга етсам деган ниятим бор, — ишонч билан жавоб берди у. Қизнинг астойдил интилишидан сўзи билан иши бир эканлиги сезилиб турарди.

Теримчилар билан озгина суҳбатлашиб хирмонга чиққанимизда, ойнадай ярқираб ётган асфальт устига кеча жўнатилмай қолган пахтани ёяётган икки кишига дуч келдик.

— Ҳа, карвон, ишлар қалай? — Ўрта бўйли, қуюқ қора қош, ўткир кўзли, мўйловдор киши билан сўрашаркан, деди раис.

— Ишларни қалай эмас, олтин қиламиз, деган орзудамиз, — ҳалиги мўйловдор биз билан кўришаркан кулиб жавоб берди. — Мана бугун ҳам бир процентни дафтарга ёзиб қўямиз.

— Планнинг нимаси қолди, бир кам юзи қолди денг, — раис ҳам ҳазилга олди. — Ҳайтовур, аравани қуруқ олиб қочманг-да, карвон.

— Асло! — бу сафар жиддий жавоб берди мўйловдор. Бу киши шу бригаданинг бошлиғи Ҳамза ака Аслонов экан.

... Ҳамза ака йигирма йилга яқин шу бригаданинг аравасини ҳайдаб, ерга ўғит ташиган, гўнг чиқарган, пахта терими вақтида автокачкасига 25-30 қопдан босиб, бир кунда икки марта заводга қатнаб турган. Аммо пахта плани ҳар йили бажарилмай, ўзининг ҳам, ўзгаларнинг ҳам меҳнати зое кетаберганидан кўнгли доим ғаш бўлиб юрган. Негаки, илгариги бригада бошлиғи Юсуф Йўлдошев иш ўрнига гап сотиш билан овора бўлиб, меҳнат интизомини бўшаштириб юборган. Айниқса, ҳосил тақдири ҳал бўладиган август ойида бригадир тўй-томошага шўнғиб кетган. Колхознинг бурунги раҳбарлари ҳам уни тартибга чақирмаган. Ҳамза аканинг берган маслаҳатларига Юсуф қулоқ ҳам солмаган.

Шу йил май ойининг охирларида колхоз правлениеси бепарволикка берилиб кетган Юсуф Йўлдошевни бригадирликдан шартта олиб ташлаб, ўрнига Ҳамза акани сайламоқчи бўлди. Раис Ҳамза аканинг номзодини кўрсатганда мажлисдагиларнинг кўплари сергаклашди, баъзилари бир чўчиб ҳам тушди.

— Бригадирлик ўйинчоқ эмас-да, раис, — деди кекса бригадирлардан бири. — Икки отни аравага қўшиб, «чух» дейишдан бошқани билмайдиган карвон бригадани эплай олармиди?

Кўпчилик кулиб юборади. Қуйироқда, эшик олдидаги стулда ўтирган Ҳамза аканинг юзларига қон тепиб, қуюқ қора қошлари тагидаги кўзлари чарақлаб кетди. Ўрнидан туриб, раис столи ёнига етиб борганини ўзи ҳам сезмай қолади.

— Агар сиз, раис ука, ҳамда правление ишонса, мен йигирма йиллик касбим — карвонликни тарк этиб, шу бригадага — далага ишга ўтганим бўлсин,— ҳаяжон билан гапираётган Ҳамза ака бирдан мажлис аҳлига бурилиб деди. — Шу бригадани қолоқликдан чиқаришга, камида 35 центнердан ҳосил кўтаришга сўз бераман ва мана бу билагон бригадирни беллашишга чақираман.

Аслида у ўша куни мажлисга борганида ҳам, раис у билан икки-уч марта суҳбатлашганда ҳам бригадага бошчилик қилишга розилик бермоқчи эмасди. Ҳалиги «аравани қуруқ олиб қочадиган карвондан бригадир чиқармиди» деган гап унинг ориятини қўзғаб, юрагига ўт ёққан эди.

Кўпчилик Ҳамза аканинг дилдан айтган сўзларини эшитгандан кейин, уни 3-бригадага раҳбарликка сайлади. Раис уни шунинг учун ҳам эски касби билан «карвон» деб атаётган экан.

Гап билгунча, иш бил деганларидай, йигирма йил аравакаш бўлган Ҳамза ака уста деҳқон—пахтакор ҳам чиқиб қолди. У бригадир бўлиб сайлангач, тиниб-тинчимади: билмаганини сўраб ўрганди, билганини амалга оширди. Оби-тобида суғорилиб, то теримга тушгунча парвариш қилиниб турган ғўзаларда 12-15 тадан бўлиқ кўсак, сон-саноқсиз гуллар пайдо бўлган. Унинг бригадаси колхозда энг олдингилардан бирига айланган. 86 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 30,5 центнер ўрнига камида 35 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилишган бригаданинг азамат пахтакорлари колхозда биринчилар қатори теримни бошлаб юборганлар. Сентябрь кунлари завқ-шавқ билан ишлаётган кишиларни, ҳосил тўла далани кўриб раиснинг: «булар бу йил ҳеч доғда қолмайдилар, мўлжалланган ҳосилни оладилар» деган фикрига тўла қўшилдик ва уларнинг хирмонига барака тиладик.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ,
Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхоз.

Фотомухбиримиз В. Саловнинг Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинизм» колхозидан олган бу суратида Сиз, ўз фидокорона меҳнати билан ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлиб келаётган чевар теримчиларни кўриб турибсиз. Тўхта Тожиқулова (чапдан), Асим Жумақулова ва Таскира Атнабоева ўртоқлар бу йил ҳамкорликда кам деганда 30 тонна «оқ олтин» териб олишга аҳд қилдилар. Шу кунларда уларнинг ҳар бири хирмонга 160—180 килограммдан пахта тўкмоқда.

БОҒЧАЛАР КЎПАЯВЕРСИН

Октябрь район ижроия комитети болалар боғчаси ва яслилар тармоқларини кенгайтириш юзасидан намунали ишлар қилди.

1962 йилнинг шу давригача 700 дан ортиқ ўринли болалар боғчалари қурилиб фойдаланишга топширилди. Йил охиригача яна 515 ўринли боғчалар фойдаланишга топшириш планлаштирилган.

Районда айниқса маъмурий биноларни болалар боғчаси учун бўшатиб беришга катта эътибор берилаётир.

Айрим фойдаланилмаётган биноларни қайта ремонт қилиб, болалар муассасасига айлантириш учун жуда кам вақт сарф бўлади. Яна бундай биноларни ремонт қилиш ишларини атрофда яшайдиган маҳалла аҳолиси жамоатчилик асосида бажарадилар. Натижада кам пул ва меҳнат сарф қилиниб янги бир болалар муассасаси очилади. Лекин райондаги ҳамма ташкилотлар ҳам бундай тадбирларни амалга оширишда район ижроия комитетига яқиндан ёрдам кўрсатмаётир.

Ҳамза кўчасида жойлашган автошкола янги бинога кўчиб кетиши муносабати билан, бу бинони болалар боғчасига айлантириш ҳақида район ижроия комитети қарор чиқарди.

Лекин автошколанинг директори ўртоқ Муҳиддинов бўшаган бинони ҳам боғчага бўшатиб бергиси келмаяпти. Автошкола учун берилган янги бино уларга тўла етарли. Аммо, нима учундир бу бинода 5—10 ўқувчи қолдириб кетилган. Мана 5 ойдан ошиқ муддат ўтиптиям бинони бўшатиб, ўрнига болалар боғчасини очиш иши сансалорликда ётипти.

Бу бино атрофида 500 га яқин боғча ёшидаги болалар яшайди. Уларнинг ота-оналари, маҳалла кексалари район халқ маорифи бўлимига бир неча марта шу ҳақда мурожаат қилдилар, нафи бўлмади. Агар ўртоқ Муҳиддинов ўз ўқувчиларини кўчириб олиб кетса, шу маҳалланинг аҳолиси бинони ўзлари ремонт қилиб фойдаланишга топширишга тайёр.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

Н. Г. ЗАГЛАДАДАН УРНАК ОЛАМИЗ!

КАТТА САБОҚ

Украиналик кекса колхозчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Г. Загладанинг мақоласи чиройли сўзлар билан ёзилгани учун эмас, балки жуда ҳаётий, ҳамманинг дилида жўш ўрган муҳим масалаларни кўтариб чиққани учун жозибадордир. Мақола «Ғаллакорлик шарафини қадрланг» деб аталса ҳам гап ишга коммунистик муносабатда бўлиш тўғрисида боргани учун у ғаллакорга ҳам, пахтакорларга ҳам, чорвадорларга, ишчи ва хизматчиларга ҳам таллуқлидир.

Агар ҳамма ҳам баравар онахон колхозчи Заглада айтганидай ташаббус кўрсатиб, ишнинг кўзини билиб маҳорат кўрсатиб ишласа кучимизга куч, қувватимизга қувват қўшилар эди, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш кўп даража ошиб кетарди.

Шу муносабат билан мен ўз совхозимиз мисолида баъзи фактларни айтиб ўтмоқчиман. Менинг «Мирзачўл» совхозига келганимга кўп бўлгани йўқ. Бизнинг совхозни ҳосилдорликда мақтаб бўлмайди. Совхоз коллективи бу йил 2500 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 16 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган. Ваҳоланки, пахтакор республикаларнинг Тошкентда бўлиб ўтган зонал кенгашида ўртоқ Н. С. Хрущчев бирорта ҳам хўжалик 25 центнердан кам пахта ҳосили олмасин, деган шиорни ўртага ташлади.

Хўш, бизнинг совхозни шу даражага кўтариш мумкинми? Агар совхозимиздаги пешқадам, ишнинг кўзини билиб, агротехника тадбирларини амалга ошираётган бригадаларнинг ишини кўздан кечирганда бу саволга ижобий жавоб бериш мумкин.

Масалан, Гулзода Анорқулова бошлиқ бригада аъзолари ҳар гектар ердан мўл ҳосил олиш учун тўла шароит яратдилар. Мардон Бўтабеков, Тошпўлат Очилов, Фармон Суюнов, Сангир Ҳасанов, Боербек Ғоибназаров, Усган Хўжамуротов сингари ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари ҳам мажбуриятга яраша ҳар гектар ердан 25—30 центнердан ҳосил етиштирдилар. Улар ҳозир пахта теримини қизғин давом эттирмоқдалар. Бу кишилар билан совхозимиз коллективи фахрланади.

Бироқ Салоҳиддин Нурматов, Аъзам Арчабоев, Урол Худойқулов сингари ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг иши бизни қаноатлантирмайди. Чунки бу бригадаларда ҳар гектар ердан олинадиган ҳосил 13—14 центнерга тўғри келади.

Бундай ҳол ер ёмонлиги учун эмас, ерга муносабат ёмонлиги учун юз бераяпти, меҳнатга коммунистик муносабат етарли бўлмагани учун кам ҳосил олиняпти. Масалан, Боербек Ғоибназаров бошлиқ бригаданинг 100 гектар ери бор. Бу бригада аъзолари қишда ҳамма майдоннинг шўрини ювгани учун 26 центнердан ҳам ошириб ҳосил олишга замин ҳозирладилар. Бироқ унга қўшни бўлган Салоҳиддин Нурматов шундай қилмади. Гулзода Анорқулова қишда шўр ювди, экишдан олдин ерни яна суғорди. Унга қўшни Урол Худойқулов бошлиқ бригада аъзолари бу ишга хафсала қилмадилар. Мана энди ишнинг натижаси икки хил бўлиб чиқди. Ерни алдаганларнинг ўзлари алданиб қолдилар.

2-бўлим тракторчиси Жиянов, 3-бўлим тракторчиси Нурёхшиев ишлаган далаларда ҳосил мўл бўлди. Чунки улар ўз касбларини севадилар, уни қадрлайдилар, ишладингми, ишладим, деб дала айланиб кетабермайдилар.

Лекин механизаторларимиз орасида фақат кун ўтишини санаб, наридан бери ишлаб юрадиган кишилар ҳам бор. Ҳамма бало шунда. Агар ҳамма ҳам совхозимиздаги илғор кишилардек астойдил ҳаракат қилса ҳосилдорлик шубҳасиз кўтарилиб кетади. Бу эса жуда катта резерв. Демак ўртоқ Н. Г. Загладанинг мақоласи бизни энди одамлар билан кўпроқ ишлашга ўргатади, сабоқ беради.

Раҳимберди ЖУМАЕВ,
«Мирзачўл» совхозининг директори.

АҲОЛИ ФАРОВОНЛИГИ УЧУН

(ХАТЛАРГА ОБЗОР)

Қишлоқларимиз тобора обод ва кўркамлашиб бормоқда. Қайси колхоз қишлоғига борманг янги қурилаётган, битказилиб ишга туширилаётган қанча-қанча типовой биноларни кўрасиз. Уларнинг бири касалхона, бири мактаб яна бошқалари клуб, кутубхона сингари маданий хордиқ чиқарадиган муассасалар биноси. Қишлоқдаги бу маданий ўзгаришлар ҳақида редакция газетхонлар, қишлоқ мухбирларидан кўплаб хатлар олиб туради.

— «XXI партсъезд» колхозида 35 койкалик янги касалхона ишга туширилди,— деб ёзади янгийўллик ҳаваскор мухбиримиз ўртоқ **Т. Имомов**,— 51-мактаб учун 8 та янги синф хонаси қурилди. Колхозчилар учун 30 та янги уй-жой биноси қуриб берилди.

Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозининг қиёфаси кундан-кунга ўзгариб бормоқда. Шу йилнинг ўзида 37 хўжалик учун янги уй-жой биноси қуриб берилди. 1200 хонадон тўла радиолаштирилди. Колхозда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш тобора яхшиланиб бормоқда. Бу хабарни шу колхознинг аъзоси **Х. Худойбердиев** мамнунлик билан ёзади.

Янгиер районининг бағавлат ва донгдор колхозларидан бири — «Коммунизм» колхози аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасида ҳам бошқа хўжаликларга намуна бўлмоқда. Колхознинг қайси бригадасига борманг, яхши жиҳозланган дала шийпони, қизил бурчакларни кўрасиз. Бу ерда колхоз аъзолари маданий хордиқ чиқарадилар. Дала шийпонларига кўчма магазинлар ҳам келиб туради. Шу колхознинг аъзоси **И. Умматов** ана шулар ҳақида ёзган.

Ана шу тарзда келган хатларнинг айримларида аҳолига сидқидилдан хизмат кўрсатаётган медицина ходимлари ва маданий муассаса хизматчилари фаолиятини ифодаловчи хатлар ҳам бор.

Чинозлик газетхон **С. Раимов** кутубхоначи, пенсионер Ж. Ғаниеванинг намунали хизмати ҳақида мароқ билан ёзади. Чиноз районидаги Яллама қишлоқ Советига қарашли кутубхонанинг мудири ўртоқ Ғаниева тиниб-тинчимайдиган аёл. Йиғим-терим қизиб кетган шу кунларда бу илғор кутубхоначи кўпинча дала шийпонларида юради. Далада ишлаётганларга кези келганда газета ўқиб беради, китоб ва брошюралар тарқатади.

Шунингдек, Қуйи Чирчиқ районининг марказида жойлашган киосканинг мудири Димитрий Бондаревнинг ўз вазифасига садоқат билан қараши, газета ва журналларни киоскага вақтида келтириб туриши, харидорлар билан хушмуомалада бўлиши ҳақида газетхон **Қ. Собиров** хабар қилади.

Оҳангаронлик **А. Абдураззоқов** райондаги 2-«Оҳангарон» совхозида аҳолига медицина хизмати кўрсатиш иши яхши йўлга қўйилганлиги тўғрисида қуйидаги фактларни келтирган: совхозда иккита касалхона, иккита амбулатория, бир туғруқхона, учта фельдшер-акушерлик пункти ишлаб турибди. Уларнинг ҳаммасида малакали мутахассислар, меҳрибон ҳамширалар хизмат қилмоқда.

Аммо редакцияга келаётган бундай хушхабарлар орасида айрим жойларда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишга дуруст эътибор берилмаётганлиги, аҳолининг бу ҳақдаги талаби қондирилмаётгани тўғрисида ҳам хатлар бор. Жумладан Калинин районидаги «Ленинизм» колхозининг аъзоси **Т. Жўраев** ўзининг «Эътибордан четда» сарлавҳали хатида бундай деб ёзади:

— Колхозимиз аъзолари сабзавотчилик ва чорвачилик соҳасида кейинги йилларда дурустгина ютуқларни қўлга киритди. Бироқ, колхозимизда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш ёмон аҳволда. Колхоздаги 13 та далачилик бригадасининг 8 тасида дала шийпони йўқ. Қолган 5 та бригададаги дала шийпонлари ҳам яхши жиҳозланмаган. Ҳатто радиоточка ҳам ўрнатилмаган. Бригадаларга 6 ва 7-мактаб ўқитувчиларидан агитаторлар бириктилган эди, лекин улар дала шийпонларига бирор марта ҳам келганлари йўқ. Колхоз клуби эса кўпдан бери правление аъзоларининг эътиборидан четда қолган. Клуб ремонтга мухтож. Унинг ичида на кино кўриб бўлади ва на бирор йиғин ўтказиб бўлади.

1-«Боёвут» совхози Янгиердагина эмас, бутун областимизда шуҳрат қозонган илғор совхозлардан ҳисобланади. Шундай бўлишига қарамай бу совхознинг 4-бўлимидаги клуб қаровсиз ётипти. Унда на стул, на скамейка бор, бўлимда кинофильмлар тез-тез кўрсатилиб турмайди. Совхоздан хат юборган ўқитувчи **Т. Тожибоев**, тракторчи **У. Бобобеков**, почтальон **Х. Худойбердиев** ўртоқлар шулар ҳақида ачиниш билан ёзишади.

Шунингдек, «Социализм» совхозига қарашли клублар, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози ва Оққўрғон районидаги «XXII партсъезд» колхози клублари ёмон ишлаётганлиги ҳақида **У. Ҳидиров, У. Рустамов, О. Тўрақулов, Т. Носиров** ўртоқлар сигнал берадилар.

Тошкентдаги «Билим» марказий кутубхонаси Фрунзе районига жойлашган. Маълумки, унинг яқинида Низомий номидаги Тошкент педагогика институти ҳамда ўзбек тилида машғулотлар олиб бориладиган мактаблар бор. Лекин шундай бўлишига қарамай, бу кутубхонада ўзбек тилида нашр этилган янги китобларни топиб бўлмайди. Кутубхонага ўзбек тилидаги газета, журналлар жуда кам келтирилади. Пединститут студенти. **Т. Солиев** ана шулар ҳақида хат ёзган.

«Оққўрғон» совхозида ёш болали аёлларнинг дала ишларида тўла қатнашиши учун яхши имконият яратилмаган. Совхознинг деярлик ҳамма бригадасида кўчма яслилар ташкил этилмаган. Шунинг учун ҳам ёш болали аёллар дала ишларида қатнаша олмаётирлар. Совхоз маъмуриятига бу ҳақда бир неча бор айтилган. Лекин натижаси бўлмади. Совхоздаги 30-мактабнинг ўқитувчиси ўртоқ **М. Хўжаев** бу ҳақда ҳақли эътироз билдиради.

Чет элларда нима гап

Ташаккур ва маъқуллаш

ГАВАНА, 14 сентябрь. ТАСС мухбири А. Иванников хабар беради:

Америка империализмининг агрессив планларини фош қилиб ташлаган ҳамда тинчлик ва хавфсизлик душманларини жиддий огоҳлантирган ТАСС баёнотини Куба халқи якдиллик билан табрикламоқда. Кубаликлар ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай демоқдалар:

Автобус паркининг ишчиси Паулино Феррер: Совет ҳукуматининг огоҳлантириши Америка империализмининг агрессив планларини барбод қилади. Совет халқининг баёноти тинч халқларга қарши агрессив планлар тузаётган Пентагон генералларини бутун дунё халқлари Куба билан бирдам эканлигини ва қардош Совет мамлакатининг ҳарбий қуввати Куба томонида эканлигини ниҳоят тушуниб олишга мажбур қилади.

Хизматчи хотин Рамона Кабрера: биз охирги қатра қонимиз қолгунча ўзимизни ҳимоя қилишга тайёрмиз. 14 боламнинг империалистлар қўлида қул бўлиб азоб тортганини кўрганимдан, уларнинг ўлигини кўрганим яхшироқ. Совет ҳукумати бизларни курашга руҳлантирмоқда, эндиликда жаҳонда халқлар ҳимоясиз эмас деган ҳақиқатни ҳар бир кишига уқтирмоқда.

Хизматчи, ёш коммунистлар союзи аъзолигига кандидат Игнасио Канабате: онгликни, хушёрликни ошириш, социализм қуриш учун бизга зарур бўлган тинчликни сақлаб қолиш мақсадида ватанимизнинг мудофаа қобилиятини ошириш ҳозирги вақтда Кубадаги барча йигитлар ва қизларнинг шиори бўлиши лозим.

Революцион Куба меҳнаткашлари бирлашмасининг ижроия комитети баёнот эълон қилди. Баёнотда Куба халқи Совет Иттифоқининг қаҳрамон озодлик оролига ёрдам кўрсатишга тайёр эканлиги учун чуқур миннатдорчилик билдирилади ва Совет ҳукуматининг янги баёноти Қўшма Штатларни Кубага нисбатан агрессив ниятдан воз кечишга мажбур қилади, дейилади. «Биз, Америка империалистларининг ва уларнинг маҳаллий малайларининг эксплуатацияси ва зулмлари азобидан озод бўлган Куба меҳнаткашлари, дейилади баёнотда, ўзимизнинг миллий мустақиллигимиз ва суверенитетимиз учун, империалистик агрессорларга қарши кучимизни аямай охирги қатра қонимиз қолгунча курашишга тайёрмиз. Совет ҳукуматининг огоҳлантириши биз ёлғиз эмаслигимизни, тинчликсевар халқларнинг ҳаммаси Куба томонида эканлигини бизга кўрсатиб берган яна бир далил бўлди».

А. П. Кириленко металлургия комбинати қурувчиларининг меҳмони бўлди

СОФИЯ, 14 сентябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети РСФСР Бюроси раисининг биринчи ўринбосари А. П. Кириленко Кремиков металлургия комбинатига борди. БТА агентлигининг хабар беришича, комбинат директори А. Запрянов совет элидан борган меҳмонни Болгария металлургияси гигантининг асосий объектларида қурилиш ишларининг бориши билан таништирди. А. П. Кириленко комбинатни ривожланиш перспективалари билан қизиқди. У, ишчилар ва инженерларга мамлакатнинг ана шу муҳим саноат корхонаси қурилишида янги муваффақиятлар тилади.

ЖАЗОИРДАГИ САЙЛОВЛАР ОЛДИДАН

ЖАЗОИР, 14 сентябрь. (ТАСС). Жазоир миллий таъсис мажлисига 20 сентябрда ўтказиладиган сайловлар муносабати билан бу ерда депутатликка номзодларнинг янги рўйхатлари эълон қилинди.

«Депеш д'Алжери» газетасининг хабарида айтилишича, миллий таъсис мажлисининг депутатлигига Жазоир ва Константина департаментларидан кўрсатилган номзодларнинг рўйхатларига энг кўп ўзгартишлар киритилган. Жумладан, Жазоир республикаси муваққат ҳукуматининг раиси Юсуф Бен Хедда рўйхатга киритилмаган.

Кеннедининг баёноти

ВАШИНГТОН, 14 сентябрь. (ТАСС). АҚШнинг Кубага нисбатан сиёсати тўғрисида олдиндан тайёрлаб қўйилган баёнотни АҚШ президенти Кеннеди кечаги матбуот конференциясида ўқиб берди. Кеннеди совет моллари Кубага етказиб берилаётганлигига тўхталиб, «бу етказиб берилаётган янги моллар шу ярим шарнинг бирор қисмига жиддий таҳдид туғдирмайди», деган ўзининг илгариги гапини такрорлади. Шу билан бирга Кеннеди яна бундай деди: «Мабодо бир вақт келиб, Қўшма Штатлар Кубада коммунизмга қарши уруш ҳаракатлари бошлашни зарур деб топса, коммунистлар томонидан Кастрога юборилган ҳамма қурол-яроғлар ва мутахассислар натижани ўзгартирмаган бўлур эди ва шу натижага эришмоқ учун зарур вақтни унчалик узайтирмаган бўлур эди».

«Бироқ, — деди сўнгра Кеннеди, — Қўшма Штатларнинг бир томонлама ҳарбий интервенцияси ҳозирги пайтда зарур бўлиши ҳам, ўринли бўлиши ҳам мумкин эмас». Кеннеди «АҚШ даги бундай ҳаракатлар тўғрисида бўлаётган масъулиятсиз гаплар» мана шундай таҳдид бор деган даъволарни ишонарли қилиб кўрсатиши мумкин, деб афсусланиб гапирди.

Шундан сўнг дарҳол АҚШ президенти ўзи ҳозиргина қоралаган «масъулиятсиз гаплар»дан ҳеч бир фарқ қилмайдиган гапни айтди. «Кубада коммунистларнинг кўпайтираётган кучлари бирор пайт келиб бизнинг хавфсизлигимизни, шу жумладан Гуантанамодаги базамизни таҳдид остида қолдирадиган бўлса ёки бирор равишда бизнинг хавфсизлигимизни бузса..., ёхуд Куба Совет Иттифоқи учун каттароқ ҳужум кучига эга бўлган ҳарбий база бўлиб қолса, у ҳолда бу мамлакат (яъни АҚШ. — Редакция) ўз хавфсизлигини ва ўз иттифоқчиларининг хавфсизлигини ҳимоя қилмоқ учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўради».

Президент ўзининг таҳдидларини яна ошириб, «мен, қуролли кучларнинг бош қўмондони сифатида шундай ҳаракатлар қилмоқ учун ҳамма ваколатларга эгаман», деди ва резервистларни чақириш тўғрисида ваколатлар беришни конгрессдан сўраганлигини эслатиб ўтди.

Ҳақиқатда Кеннеди, Куба ҳукуматини ағдармоқ учун АҚШ да тайёргарлик кўрилаётганлигини эътироф қилди. «Бу мамлакатни, деди Кеннеди, келгусида озодликка қайтариш ишига худди биз каби содиқ бўлган кубалик қочқинларнинг раҳбарлари билан аввалгидек ишлайберамиз».

Кеннеди «НАТОдаги дўстлари» шаънига ҳам таҳдид бўлиб тушадиган гапларни айтиб, уларни «Куба билан бўлаётган савдо-сотиқда ўз кемалари иштирок қилаётганлигининг оқибатларини ҳисобга олишга» чақирди.

Сўнгра президент Кеннеди мухбирларнинг саволларига жавоб берди. Саволларнинг ҳам анча қисми Кубага тааллуқли бўлсада, лекин бу саволларга берилган жавоблар президентнинг айтган гапларига бирор муҳим янгилик киритмади.

«У-2» самолётларини чанкайшичилар ҳукуматидан бошқа мамлакатларга ҳам сотишга АҚШ ҳукумати ижозат бергани йўқми, деган саволга Кеннеди рад жавоби берди.

Бошқа бир саволга жавобан Кеннеди, АҚШ Жонстон ороли районида яна бир қанча ядро қуролини жуда баландликда портлатиш ниятида эканлигини тасдиқлади.

АССАЛОМ, КУБАЛИК ДЎСТЛАР!

Тошкент аэродромида Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат байроқлари билан бир қаторда революцион Куба байроғи мағрур ҳилпираб турибди. Бу байроқ азиз ва ҳурматли меҳмонларни — қишлоқ хўжалик механизаторлари касбини ўрганиш учун Ўзбекистонга келган Куба ватанпарварларини кутиб олиш мақсадида 14 сентябрда бу ерга келган республика пойтахти ёшлари юзларча вакилларининг бошлари узра кўтарилди.

Бундан бир неча соат илгари Ленинграддан парвоз қилган иккита ҳаво лайнери бирин-кетин ерга қўнади. Бу ерда тўпланганлар 150 кубалик ёшларни қучоқ очиб кутиб оладилар. Кубаликларга гулдасталар тақдим қиладилар, уларга қарата дўстона табрик сўзлари айтилади: «Вива Куба! Яшасин қаҳрамон Куба халқи! Салом, азиз дўстлар!». Тошкентда анчадан бери яшаётган ёш кубаликларнинг катта бир группаси самолётда келганлар томон борадилар. Булар тўқимачилик саноати ишчилари касбини ўрганаётган техника билим юртининг ўқувчиларидир. Қарсаклар янада авж олади.

Кутиб олувчилар ва меҳмонлар майдонга чиқадилар. Бу ерда минглаб шаҳарликлар тўпланишган эди. Уларнинг қўлларида кўпгина куба байроқчалари бор. Аэровокзал биносининг пештоқидаги жуда катта фотосурат бузилмас куба-совет дўстлигининг символи бўлиб турибди. Бу суратда Никита Сергеевич Хрушчев билан Куба революциясининг йўлбошчиси Фидель Кастро учрашган пайт тасвирланган.

Аэровокзал зинапоясига ўрнатилган микрофон олдига Тошкент шаҳар комсомол комитетининг секретари Н. Е. Барков келади. У кубалик дўстларни кутиб олишга бағишланган митингни очиқ деб эълон қилади. Майдонда Куба Республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнлари янграйди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг профессионал-техника таълими Давлат комитети раиси вазифасини бажарувчи Ҳ. Иброҳимов меҳмонларга қарата нутқ сўзлайди. У, Куба ёшларига ўқишда муваффақиятлар тилайди ва улар Ўзбекистонда қишлоқ механизатори деган шарафли ва қимматли касбни ўрганиш учун ҳамма шароитларга эга бўладилар деб ишонтиради.

Низомий номидаги педагогика институтининг студенти Мамлакат Норхўжаева кубалик тенгдошларига қарата нутқ сўзлайди. У айтдики, билим олиш учун, социалистик қурилиш тажрибасини ўрганиш учун мамлакатимизга келаётган кубалик ёшларни Ўзбекистон бундан илгари ҳам кутиб олган эди. Ўзбекистон ёшлари кубалик ватанпарварларга ёрдам кўрсатаётганликлари билан, бир дўстона оилада бирга ўқиётганликлари билан фахрланадилар.

Микрофон олдига меҳнат резервлари мактаби ўқувчиларининг формасини кийган бир қиз келади. Бу — Тошкентдаги полиграфчилар ҳунар мактабининг ўқувчиси Флора Тоғоймуротовадир. «Бизлар ўзимизнинг катта меҳнаткаш оиламизга сизларни қабул қилганлигимиздан бахтиёрмиз, дейди у меҳмонларга мурожаат қилиб. Бизлар ўқишда сизларга зўр қувонч билан ёрдам кўрсатамиз».

Тошкентда ўқиётган кубалик ёшлар вакили Рафаэль Кастрога сўз берилади.

— Қадрли дўстлар, ватандошларим, — дейди у. — Сизлар Совет Иттифоқига келдингизлар. Совет Иттифоқи халқи бизларнинг энг яхши биродаримиздир. Совет ва куба халқларининг дўстлиги бузилмасдир, чунки бу дўстлик интернационализм ғоялари билан суғорилган бўлиб, марксизм-ленинизмнинг улуғ принципларига асосланади. Оғир пайтларда совет кишиларининг бизга ёрдам беришга тайёр турганлиги дўстлигимиз мустаҳкамлигини кўрсатувчи энг яхши далилдир. Бу ҳақда ТАСС Баёнотида жуда яхши гаплар айтилган. Совет дўстларимиз бизларга бажонидил ўргатаётган билимларни эгаллаш учун бутун кучимизни сарфлайлик.

Тўпланганлар бўлажак кубалик ёш механизаторларнинг раҳбари Орландо Оливер Фернандесни қизғин кутиб оладилар.

— Куба халқидан, унинг ёшларидан Ўзбекистон меҳнаткашларига оташин революцион салом топширишга рухсат этгайсиз, — дейди у ҳамманинг қарсаклари остида. — Бизлар ўз республикамизни мустаҳкамлаш учун керак билимларни эгаллаш учун сизларнинг элингизга келдик. Америка йиртқичлари халқимизни озодликдан маҳрум этишни истамоқдалар. Бироқ биз империалистлардан қўрқмаймиз, чунки ер шаридаги ҳамма софдил кишилар, улуғ совет халқи, бутун қудратли социалистик лагерь халқлари бизнинг томонимиздадир. Биз ўз курашимизда якка эмасмиз ва шу сабабли биз ғалаба қозонамиз! Бизнинг жанговар шиоримиз: «Ватан ёки ўлим!».

Совет-куба дўстлиги шарафига, қаҳрамон ва енгилмас куба халқи шарафига айтилган хитоблар майдон узра бир неча минут давомида янграб туради. Митинг қатнашчилари ғайратга келиб хитоб қиладилар: «Яшасин Совет Иттифоқи, яшасин Куба!», «Коммунистик партияга шон-шарафлар!». Минглаб кишилар «Демократик ёшлар гимни»ни куйлайдилар. Майдонда Куба халқ армиясининг революцион қўшиғи улуғвор янграйди.

* * *

14 сентябрда Куба ёшлари вакилларини Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раисининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри С. О. Азимов қабул қилди. С. О. Азимов дўстона суҳбат вақтида меҳмонларга Ўзбекистон экономикаси ва маданиятининг ривожланиши ҳақида, республика меҳнаткашларининг коммунистик қурилиш соҳасидаги муваффақиятлари ҳақида сўзлаб берди.

Кубалик меҳмонлар Қўқонга жўнаб кетиш олдидан Ўзбекистон пойтахти ёшларининг ҳаёти билан танишдилар. Уларнинг Тошкентда орттирган янги дўстлари меҳмонларга оқ йўл, турмушда ва ўқишда муваффақиятлар тилаб қолдилар. (ЎзТАГ).

Суратда: Тошкентга келган Куба ёшларининг вакиллари. Дўстона мамлакат ёшлари Қўқондаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш билим юртида таълим олишади.

А. Губенко фотоси.

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

ПРОПАГАНДИСТЛАР КУРСИ

Кечки марксизм-ленинизм университетининг Тошкент тўқимачилик комбинати ҳузуридаги филиалида машғулотлар бошланди. Бу ерда ҳар йили кўплаб пропагандистлар тайёрланади. Бу йил университетни 50 киши тамомлаб чиқди. Янги ўқув йилида эса 100 киши қабул қилинди. Улар орасида илғор ишчилар, мастер ва цех бошлиқлари, комсомол активлари ва коммунистлар бор.

Университетда ўқиш муддати 2 йил бўлиб, тингловчилар партия тарихи, философия, эстетика, марксизм-ленинизм асослари, халқаро аҳвол ва илмий коммунизм курслари бўйича лекция ва семинар машғулотларига қатнашадилар.

Н. САЙДАЛИЕВ.

ҚИНОТЕАТРДА ЛЕКЦИЯ

Пойтахтимиздаги Навоий номли кинотеатрнинг лекторийси қизиқарли машғулотлар олиб бормоқда. Лекторийнинг атеистик темалардаги лекциялари томошабинларни ўзига кўпроқ жалб қилмоқда. Шу кунларда «Осмондаги тасодифий ҳодисалар ҳақида фан ва дин», «Коммунизм ва дин», «Болаларни мактаб ва уйда атеистик руҳда тарбиялаш» ва «Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши ҳақида фан ва дин» темаларидаги лекциялар мароқ билан тингланмоқда.

А. БОБОҚУЛОВ.

ТИЛЛА СОАТ

(ҲИКОЯ)

□ □ □

Катта уйга кириб, стол устида ётган оқ қоғозга кўзим тушди, уни қўлимга олдим ва қалам билан чиройли қилиб ёзилган қуйидаги сўзларни ўқидим:

«Пўлат ака. Овқатингизни духовкага қўйдим, газ печка устида дамланган чой турибди. Яхши овқатланинг, мен ишга кетдим.

Феруза».

Хатни қўлимдан қўярканман, гул солинган ваза ёнида Ферузанинг ярқираб турган тилла соатига кўзим тушди: «Нега уни тақиб кетмадикин, бузилиб қолдимикин?» деган фикр хаёлимдан ўтди, соатни тез олиб, қулоғимга тутдим. Йўқ, у тўхтамай бир маромда чиқиллаб юриб турибди, севиндим, соатни яна бироз қўлимда ушлаб турсам худди бузилиб қоладигандек дарров стол устига, гул вазаси ёнига оҳиста қўйдим: «Феруза соатини таққиси келмагандир» деб ўйладим ўзимча.

Суюклим Феруза онамдан ёдгорлик бўлиб қолган бу тилла соатни доим эҳтиёт билан сақлар, авайлаб тутар эди. Мен шу паллада соатнинг секунд стрелкаси айланаётганига тикилиб турарканман, ҳаётимнинг аччиқ-чучук дамлари кўз ўнгимда бирма-бир жонланди.

* * *

Мен икки яшар пайтимда етим қолган эканман. Отам онамни яхши кўриб турмуш қурган экан-у, кейинчалик унга кўнгли бўлмай қолибди. У ўзи сержаҳл, тажанг, сўзи бошқа-ю, дили бошқа киши экан. Ойим уста тикувчи бўлса ҳам, отам унга ишлашга йўл бермай қўйган экан. Бунинг устига у бизни ташлаб, бир аёлга уйланиб олибди. Ойим эса, мени боқиш дардида тикув фабрикасига ишга кирибди.

Ҳозир ҳам эс-эс биламан, ойим мени ҳар куни боғчага олиб бориб қўяр, сўнг ўзи фабрикага кетар эди. Мен отамнинг йўқлигини, у бизни ташлаб кетганини ўйлардим. Айниқса, кечқурун ўртоқларимнинг оталари келиб, ўғилларига пуфакчалар совға қилишганда, мен ўксинардим. Аммо меҳрибон ойим менга отам йўқлигини билдирмасликка уринар, кўнглимни кўтаришга бутун жони-жаҳонини берарди.

Шунақа қилиб, гўдаклик йиллар ҳам ўтиб кетди. Мактабга қатнай бошладим. Мен ҳамма фанлардан яхши ўқирдим, ойимнинг барча айтганларини бажарардим. У эса, менинг ақлли-хушли бўлаётганимга, бўйим чўзилиб бораётганига қувонар, дам-бадам бағрига босиб: «Қўзим, ёлғизим», деб эркаларди.

Ўрта мактабни тугатиб, етуклик аттестати олган куним ойимнинг боши кўкка етди: — «Энди институтга киргин, ўқигин болам», — деди у.

Мен кўпдан бери ишга киришни ва рўзғорни тебратишда ойимга ёрдам беришни ўйлардим. Шу дамда унинг меҳр ёғилиб турган кўзларига узоқ тикилиб қолдимда:

— Мен ишлашим керак, — дедим секин. — ахир сизнинг қанотингиздан кўтарадиган мен-ку, ойижон... Ўқишни кейинчалик давом эттирарман...

Ойим кўнмади. Лекин мен қўярда-қўймай ишлашга ундан розилик олдим. Бир ҳафта ичида ҳужжатларимни тўғрилаб, заводга ишга жойлашдим.

Ўқиш билан иш ўртасида бир дунё фарқ бор экан. Дастлабки кунларда заводда станокларнинг гувуллашига, оловларнинг ловуллашига ва темирларнинг осонгина шиғиллаб қирқилишига ҳайрат билан қараб юрдим, кейин бориб-бориб ҳаммасига кўникиб кетдим.

Ҳар куни заводдан уйга келганимда ойим айланиб-ўргулар, иссиқ овқатни тайёрлаб ўтирарди, ишим ҳақида, қийналмаётганлигим ҳақида сўрарди. Мен ишимдан хурсандлигимни айтганимда у шодланиб кулар, ўзини бахтиёр сезарди. Бир куни ана шундай суҳбатлашиб ўтирганимизда отам ҳақида гап очдим. Унга хат ёзмоқчилигимни, хатда отамнинг ҳолаҳволини сўрамоқчилигимни айтдим. Ойим кўзига лик-лиқ ёш олиб, отамнинг девордаги суратига (бу суратни мен катта қилдириб, рамкага солиб қўйгандим) ғамгин тикилди, кейин менга қараб: «Нима қилсанг ҳам ўзинг биласан, болам» деди.

Мен шу куни кечаси алламаҳалгача ухламай, катта қоғозни тўлдириб хат ёздим, хатни тўғри отамнинг ишхонасига юбордим.

Заводда ишларканман, отамнинг жавоби қанақа бўлишлигини ўйлаб юрдим. Бир ой ўтгач, ундан жавоб хат олдим. Отам ўз хатида совуқ муомала қилиб, бизнинг оиламизга ҳеч қандай ёрдам (гўё ундан биров ёрдам сўрагандай) беролмаслигини, мени танимаслигини ёзганди. У, бир ўғилнинг ота дийдорига ташна бўлиб ёзган мактубига тамаъгирлик деб қараган эди. Яна хатининг охирида: «Менга хат-пат ёзма, оилам бузилиб кетиши мумкин», дебди.

Мен ана шу сўзларни ўқиганимда бир мудҳиш панжа юрагимга чов солгандай сесканиб тушдим. Хатни шу зумнинг ўзидаёқ йиртиб-йиртиб, ёндириб юбордим. Хат билан бирга отам ҳақидаги ўйларим, ниятларим ҳам ёниб, йўқ бўлиб кетди.

Шу орада заводда яхши ишлаб, кўпчилик ўртасида ҳурмат орттирдим, деталларни ўзим ясай оладиган бўлиб қолдим. Мастеримиз Шодмон Очилов: «Ана ука, уста бўлиб қолдинг, энди сен ҳам бошқаларга ҳунарингни ўргатаверасан» деди.

Ўша кундан бошлаб мени ғилдирак деталларини тайёрлайдиган цехга ўтказишди. Мен ишлайдиган станок олдида қаддини тик тутиб турган қиз «ярқ» этиб қаради-да:

— Мана, станок сизга энди, бизнинг иш вақтимиз тугади, — деди тиллатишларини ярқиратиб ва мой бўлиб кетган қўлларини латтага арта бошлади.

Мен станокнинг уёқ-буёғини кўриб, ишга киришдим. Лекин хаёл қурғур қизнинг чиройли жилмайишига оғган эди. Ишимни кузатиб турган қиз елкамга секин туртиб:

— Детални тўғри ушланг, — деди қўнғироқ овозда, — тўғри ушламасангиз қийшиқ чиқиб қолади.

Мен қизларга гапиришни азалдан ёқтирмаганим учун унга ҳеч нима демай, детални тўғри ушлаб йўна бошладим. Қиз ишимдан қаноат ҳосил қилди шекилли яна гапирди:

— Ҳа, ана! Энди деталь чиройли чиқади.

Мен унга ҳайратланиб қараб қўйдим. Қиз бир дам ёнимда турди-да, сўнг чопиб бориб гардироб хонасига кириб кетди. Бироздан кейин оқ батист кўйлак кийиб, худди тўлган ойга ўхшаб ўша томондан кўринди. Цех эшиги олдига яқинлашдида, менга жилмайиш билан тикилди ва қўлини «хайр» деган ишоратда силкиди. У кетаркан, кўйлагининг этагида жавлон ураётган қоп-қора соч толаларига боқиб қолдим. Ёнимдаги станокда ишлаётган дўстим Валерий ажабсиниб кулди.

— Ҳа, Пўлат, зағча юрагингдан урдими, дейман-а?

Мен ундан сўрадим:

— Иш ўргатаяпти, ким ўзи бу қиз?

— Ҳа, иш ўргатади, — деди Валерий сочларини орқага силкиб, — у фақат сенга эмас, ҳаммамизга ҳам иш ўргатади. У деталь ясашнинг тилини жуда яхши билиб олган. Тунов кунги мажлисда мақташган Феруза Шокирова ана шу қиз бўлади-да.

Шу куни гоҳ Ферузани, гоҳ ҳаётимдаги аччиқ-чучук воқеаларни ўйлайбериб, иш вақтим тугаганини ҳам сезмай қолибман.

Уч-тўрт кун ичида Феруза билан жуда яқин бўлиб кетдик. У бир куни худди эски танишлардек менга танбеҳ ҳам бериб қўйди:

— Сочингиз кўзингизга тушиб кетавераркан, озгина қирқтириб ташласангиз қизлар ёмон кўриб қоладими?.. Шундай жазирама саратонда сочингизни саватдай қилиб юриш нима азоб, сизга.

Унинг бу гапи олдин менга қаттиқ ботди. Кейин тўғри айтаётганига тушундим.

— Ҳа, энди... эртага қирқтириб ташлайман, — дедим пешонамдаги маржон терларни артарканман.

Феруза уялиб айтган гапимдан қаттиқ кулди:

— Кўрамиз,— деди у,— йигит киши сўзидан, йўлбарс изидан-а?..

— Ҳа, албатта, — дедим.

Эртаси куни сочимнинг ҳаммасини олдириб ташладим. Ишга келганимда Феруза кўрди-да, хахолаб юборди:

— Э, — деди у ачингансимон, — нега ҳаммасини олдириб ташладингиз, хунук бўлиб қолибсиз, энди қизлар ёмон кўриб қолишади сизни...

Мен унга қараб жилмайиб қўйдим. Феруза сочларининг уёқ-буёғини тузатиб, ишлашга киришди. Сменам тугаган бўлса ҳам бир соатча унинг ёнида қолдим. Феруза детални станок аррасига қўйиб тез қирқар, керакли ўринларини кўзларини қийиқ қилиб аниқ чамалар, яна станок аррасига қўяр эди. Мен унинг бу чаққон ҳаракатларига тикилиб қолгандим:

— Нега кетмаяпсиз? — деди у бир қошини чимириб. — яна ойингиз қидириб юрмасинлар...

Бир дам олиш куни Феруза иккаламиз киногa бордик. Уйга қайтишда у ўз оиласи ҳақида гапириб берди. Унинг отаси, онаси ва иккита укаси бор экан. Умуман, Ферузаларнинг туриш-турмуши оддий кишиларнинг ҳаётидек яхши экан. Феруза заводда ишласа ҳам санъатга, айниқса музикага жуда қизиқаркан... Мен ҳам унга ўз бошимдан ўтганларни сўзладим. Феруза отамнинг бевафолик қилиб кетганига, менинг хатимга совуқ жавоб қилганига ачинди. «Раҳмсиз киши эканлар-да», деди ва нималарнидир ўйлаб, хаёли паришон бўлиб қолди. Мен уни учрашув охирида хафа қилиб жўнатмаслик учун, қизиқ гап айтиб, кулдириб юбордим.

Ана шу воқеадан кейин Феруза билан тез-тез киноларга борадиган, шаҳарнинг боғ-хиёбонларида сайр қилиб юрадиган бўлиб қолдик.

Уйимизга бир куни катта холам келдилар. Ойим уларга нималарнидир айтган экан шекилли, холам мен билан уёқ-буёқдан гапиришиб ўтирдилар-да, уйланиш ҳақида гап очдилар. Мен бу гапларни жим тинглаб ўтиравердим. Хола ҳам она бўлади деганларидек, у куйиниб гапираётган эди. Бундай ўйлаб қарасам холамнинг айтаётганлари тўғри: ёшим улғайиб бораяпти... Йўқ, бўлмади, охири холамга юрагимни очиб, Феруза ҳақидаги ҳамма гапларимни айтдим.

Холам севиниб кетди ва ойим билан Феруза ҳақида, тўй ва яна алланарсалар тўғрисида гапириша бошлашди.

Орадан икки ҳафта ўтар-ўтмай тўй бошланиб кетди. Мен ўз суюклим Феруза билан турмуш қураётганимдан бахтли эдим. Лекин тўйда отам йўқлиги кўнглимни эзиб юборди. Заводдан келган йигит-қизлар бахтли умр кечиришимизни, турмушимиз ширин бўлишини тилашди. Ота ўрнига отам бўлган меҳрибон ойим ўз онасидан хотира бўлиб қолган тилла соатни тўйда Ферузага эсдалик қилиб берди. Ўшанда Феруза соатга тикилиб, янoқлари лаълдек қизариб, хаёлга чўмиб қолганди, соат унинг қўлида чиқиллаган дамдан бизнинг оилавий ҳаёт бошланган эди...

Мен Феруза билан турмуш қурган йилдаёқ унинг маслаҳати билан инженерлар тайёрлайдиган институтнинг сиртқи бўлимига ўқишга жойлашдим. Орадан бир йил ўтиб, Ферузанинг кўзи ёриди. Ота деган номга мушарраф бўлганимдан чунонам қувондим-ки, бунинг нашъасини фақат ота бўлганларгина биладилар. Биз ўғлимизнинг бахти, ҳаёт йўли ёрқин бўлсин деб исмини Равшан қўйдик.

Ҳаётимиз шундай ширин ўтарди. Равшан боғчага борадиган ҳам бўлиб қолди. Мен уни ҳар куни боғчага олиб бориб, сўнг ишга кетардим. Шунда ўзимнинг гўдаклик пайтларимни, ойимнинг боғчага олиб борганларини эслардим.

Мен ўқишни тугатгач, кўп ўтмай заводга инженер қилиб тайинлашди. Феруза эса, шаҳардаги машинасозлик техникумини тамомлади, у заводда технолог бўлиб қолди.

Ойим пенсия ёшига етган бўлса ҳам узоқ йиллар фабрикада ишлади. У чарчаш нималигини билмас, меҳнат қилмаса ҳеч туролмас эди, ўзини доим бардам сезарди. Лекин у бундан беш йил муқаддам бир оғир дард билан оғриб, дунёдан ўтди.

Ойим вафот этган йили қизим Васила туғилган эди. У ҳозир беш ёшга тўлди.

Ўтган йили мен заводда деталь ясайдиган янги станок ихтиро қилдим. Газеталарда, журналларда бу ишимни мақтаб чиқишди. Мухбир оиламга мақолада кенг ўрин берган эди.

Шу воқеадан ўн-ўн беш кун ўтганда отамдан хат олдим. У ўз хатида менинг газета ва журналларда мақтаб чиқишганини, шон-шуҳратимни табриклаганди. Сўнг ойим билан бир пайтлар ажрашиб кетганига ҳозир қаттиқ афсусланаётганини ва менинг хатимга қўпол жавоб юборганига ачинаётганини ёзган эди.

Бундан бир неча йиллар муқаддам, отамдан хатимга шафқатсиз жавоб олганимда, унинг ана шундай пушаймон бўлишини жуда истагандим. Чунки у ўша пайтда ота меҳрига ташна бўлган қалбимни бирор марта эркалаш ўрнига, баттар музлатиб юборган эди.

Мен унинг хатига (ўзимни шу билан энг гуноҳкор ҳисобласамда) жавоб ёзмадим. Ахир, ўз ўғлига дийдорини кўрсатишни истамаган отага нимани ёзамап, унга нисбатан қалбимда ғазабдан бошқа ҳеч нарса йўқ-ку!?.. Ғазабимни ёзиб, уни ранжитгим ҳам келмайди, мен дилозорликни ёмон кўраман. Агар отам ўз оёғи билан эшигимдан кириб келса, нима ҳам дея оламан, «уйимдан чиқиб кет» дейманми?..

Мен бунақанги кўнгилсиз хаёллар ўрнига доим ўша муштипар марҳум ойимни эслайман. У ҳар дақиқада кўз ўнгимга келади-да: «Ҳорма ўғлим, болаларинг бағридамисан, яша, камол топ», дейди, кейин кўзига ёш олиб: «Сен ҳеч қачон отангга ўхшама, болаларингни етим ташлаб кетма, хотинингга вафодор бўл, ойигинанг ўргулсин», дейди.

Мен шунақа вақтларда маъюс тортиб, жим қоламан, хаёлимда фикрлар туғёни қўзғалади: «Ҳа, ҳаёт ана шунақа! Инсон умри ер айланган сари ўтиб кетаверади, дунёга янги-янги одамлар келаверади, улар қанақа яшаса ҳам ҳаёт барибир илгарилаб бораверади. Ойим каби покиза қалблар тилла соатдек ярқиллайди, тилларда ва хотираларда эсланади. Лекин отамдек меҳри-муҳаббати сохта, вафосиз кишилар номнишонсиз йўқолиб кетадилар, уларни ҳеч ким эсламайди, агар бундайларни кимда-ким эсласа, қалби азобланади, одамлар шунинг учун ҳам улардан жирканадилар».

* * *

Мен ишдан келиб, стол устида турган тилла соатни кўрганимда ана шу воқеаларни эсладим. Ойимдан хотира бўлиб қолган тилла соат бир оҳангда ёқимли ва нафис чиқиллаб турибди. Ҳа, у доим ана шундай чиқиллаб тураверади, шу чиқиллаши билан у инсон руҳига мадад бериб, энг тўғри йўлга бошлайди. Чунки, вақт билан ҳисоблашган одам ҳеч янглишганми?...

Тўлқин РАСУЛЕВ.

ИККИ ШАҲАР ДЎСТЛИГИ

Икки иттифоқдош республика — Ўзбекистон ва Озарбайжон пойтахтлари бир неча йиллардан буён ўзаро мусобақалашиб келадилар. Тошкент ва Боку меҳнаткашлари ўз иш тажрибалари билан ўртоқлашиб турадилар, меҳнат муваффақиятлари билан бирбирларини хабардор қиладилар. 22 сентябрь шанба куни Тошкентда «Боку куни» ўтказилади. Худди шу куни Бокуда «Тошкент куни» бўлади.

Тошкент шаҳар ташкилотлари байрамнинг қизиқ программасини тузиб чиқдилар. Ленин комсомоли номли маданият ва истироҳат паркига ўн минглаб шаҳарликлар таклиф қилинади. Озарбайжон пойтахти жамоатчилиги вакилларидан иборат делегация шу ерга келади.

Шаҳар кўчаларидан мотоциклчилар ўтадилар. Улар паркка тантанали йиғилиш бошланиши олдидан дўстлик вимпелини олиб келадилар. Йиғилишда ишчилар, Боку шаҳар совети депутатлари, интеллигенция вакиллари социалистик Боку ҳақида ҳикоя қилиб берадилар. Шундан сўнг Ўзбекистон шоирлари озарбайжонлик қаламкашларининг шеърларидан ўқиб берадилар. Тантанали йиғилишдан кейин Озарбайжон ва Тошкент артистлари ижросида катта концерт кўрсатилади.

Шаҳримиздаги бир неча кинотеатрларда қардош республика ҳақида ҳикоя қилувчи бадиий ва ҳужжатли фильмлар кўрсатилади.

Бокудаги байрамга Тошкент меҳнаткашлари делегацияси боради.

Об-ҳаво маълумоти

Бугун кундузи Тошкентда ва Тошкент областида ҳавонинг очиқ бўлиши кутилади. Температура эрталаб Тошкентда 13—15, областда 12—17 даража иссиқ бўлади. Кундузи Тошкентда 31—33, областда эса 31—34 даража иссиқ бўлади.

ТОШКЕНТ ОБ-ҲАВО БЮРОСИ.

ТЕЛЕВИЗОР

16 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 12.00 — Физкультура билан шуғулланинг, 12.20 — Инглиз тили дарси.

Рус тилида: 13.00 — Темур ва унинг командаси номли бадиий фильм, 18.00 — Билмасвойнинг саргузашти (қўғирчоқ фильми), 18.55 — Ҳафталик телехроника, 19.05 — Эстрада концерти.

Ўзбек тилида: 19.35 — Ҳафталик телехроника, 19.45 — Толибжон Содиқов («Ўзбекистон композиторлари» циклидан).

Рус тилида: 21.15 — Хойзингер малайлари (ҳужжатли фильм), 21.25 — Чет эл кинохроникаси, 21.35 — Мардлик мактаби номли бадиий фильм, фильмдан сўнг — Реклама.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — НФИ сири (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 19.05 — Хайр, каптарлар номли бадиий фильм, 20.35 — Концерт (қардош республикаларнинг композиторлари асарларидан).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/IX да эрталаб **Этик кийган Мушук**, кечқурун **Мазепа**, 18/IX да **Коппелия**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Етти энага — «ВАТАН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч 7 дан), «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч 6 гача).

Ўғирланган бомба (кундуз соат 12, 4, кеч 8 ва 10 да), **Кўчма қалъа** (кундуз 2 ва кеч 6 да) — «МИР».

Биз жуда ёш эдик — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8 ва 10 да).

Товба — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Етти азамат — «ИСКРА» (кеч соат 7 гача).

Командировка — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Салоники ватанпарварлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 6, 8 ва 10 да).

Севгидан кучли нарса йўқ — «СПУТНИК» (кеч соат 5 ва 7 да).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8-20 минут ва 10 да)

Етти энага — КАФАНОВ номли (кеч соат 10 яримда), ТЕЛЬМАН номли.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

15, 16 сентябрда

КАТТА КОНЦЕРТЛАР

Ўзбек давлат халқ рақс ансамбли «Баҳор», СССР халқ артистлари **Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева**, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Ғулом Абдураҳмонов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Берта Давидова, Қундуз Миркаримова**, Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист **Кенжа Матназаров**, солистлардан **Тўхта Йўлдошева, Қувондиқ Искандаров**, ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

17, 18 сентябрда

АФҒОНИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ КОНЦЕРТЛАРИ

Билетлар сотилмоқда.

Кинофильмлар прокати Ўзбекистон конторасси

КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНИГА

янги бадиий фильмлар чиқаради

Иш ва байрам кунлари

НОМЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

(Оддий вариант)

Сценарий автори — **Юлиан Семёнов.**

Режиссёр — **Владимир Шредель.**

Бош оператор — **А. Дудко.**

Ролларда:

В. Толкунов, А. Мкртчян, Л. Круглий, Н. Волков, А. Завьялова, П. Алейников, А. Кириллов ва бошқалар қатнашади.

«Ленфильм» киностудияси ишлаган

БЕГОНАЛАР

НОМЛИ КИНОПОВЕСТЬ

Сценарий авторлари — **А. Ионинас, И. Пожера.**

Постановкачи режиссёр — **М. Гедрис.**

Операторлар — **А. Араминас, Р. Верба.**

Ролларда:

Г. Балайдите, С. Петронайтис, Б. Бабкаускас, А. Шульцас ва бошқалар қатнашади.

Литва киностудияси ишлаган.

ЖАМИЛА

НОМЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

Юсуф ас Сибаи ҳикояси асосида ишланган

Сценарий авторлари — **Нажиб Махфуз, Абдураҳмон аш Шаркавий, Али аз Зарканий, Важих Нажиб.**

Режиссёр — **Юсуф Шахин.**

Оператор — **Абдул Азиз Фаҳмий.**

Ролларда:

Магда, Ахмад Мазхар, Салоҳ Зулфиқор, Захрат эл Аля ва бошқалар қатнашади.

БАРнинг «Фильми Магди» студияси ишлаган.

Гекльберри Финн саргузаштлари

НОМЛИ РАНГЛИ КЕНГ ЭКРАНЛИ ФИЛЬМ

АҚШнинг «Метро-Гольдвин-Мейер» студияси ишлаган

ТИК ЖАР ЁҚАСИДА

НОМЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ

Сценарий авторлари ва режиссёрлар — **Кира ва Александр Муратовлар.**

Оператор — **Андрей Масленников.**

Ролларда:

В. Исаков, М. Чеботаренко, В. Маркин, Т. Светлани-Пеньковский, П. Любешкинлар қатнашади

М. Горький номли киностудия ишлаган

СОЯ

НОМЛИ КИНОПОВЕСТЬ

Сценарий автори — **А. Клещенко.**

Постановкачи режиссёр — **Л. Бескодарний.**

Оператор — **В. Войтенко.**

Ролларда:

С. Павлова, А. Соловьёв, С. Назаровлар қатнашади

А. П. Довженко номли киностудия ишлаган

— Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият саноат ва транспорт бўлимлари — 33786 Секретариат — 34808. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142 Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси

Р. 11212. Нашр. Г. 1681.